

Adjatok az Úrnak,
Istennek fiai,
adjatok az Úrnak
dicsőséget és tiszteletet,
adjatok dicsőséget
az Úr nevének,
imádjátok az Urat
szent ragyogásban!

Zsolt 29,1-2

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

Ingyenes melléklet • Kultúra, műsorújság

LXXIX. évf. 23. • (3901.)
2023. június 4. • Ára 360 Ft

Legyünk a világra nyitott és gondoskodó közösség!

Beszélgetés Massimo Fusarelli ferences generálissal

Massimo Fusarelli OFM miniszter generális május végén Magyarországra látogatott rendtársaihoz, és pünkösdkor részt vett a csíksomlyói búcsún is. A ferences rend küldetéséről, béketeremtő missziójáról, a 800. jubileumról kérdeztük a pasaréti ferencesek rendházában.

– A Kisebbségi Rendje a harmadik legnagyobb létszámú szerzetesrend. Hol vannak jelen a világban? Mit jelent egy ilyen nagy közösség vezetőjének lenni?

– Mintegy tizenkétezer ferences testvér él a világ százhusz országában. A legújabb házuk néhány hónapja nyílt meg Botswanában. Jelen vagyunk Európa minden nagyobb országában, Afrikában harmincöt országban, kisebb, de növekvő számban a legnagyobb ázsiai országokban, Közép- és Latin-Amerika gyakorlatilag valamennyi országában és Észak-Amerikában is. Nemzetközi testvériség vagyunk, szolgálatom során olykor naponta más nyelvet hallok, más mentalitással és kultúrával találkozom. Mindennap rá kell jönnöm, hogy túlnő rajtam a feladat. Kezdetben ez nagyon megijesztett, de aztán megértettem, hogy nem a siker a fontos, hanem a szolgálat, a meghallgatás és a tanulás. A világot egykor meghódító, de ma már gyengülő, hanyatló Európában a rendnek újra fel kell fedeznie identitását. Nem lesz többé ezernyi rendházunk, mint kétszáz évvel ezelőtt, de jelen lehetünk sok helyen, reménnyel telve. Európának szüksége van a karizmánkra.

(Folytatás a 7. oldalon)

Fotó: Merényi Zita

Csíksomlyói búcsú 2023

5. oldal

Csendbe hívunk

Pünkösdk Bakonybélben

9. oldal

Vallomások, reflexiók

Ferenc pápa magyarországi látogatásáról

12. oldal

Köszönőlevelek a Szentatyától a pápalátogatás után

Részletek a 2. oldalon

Éljünk a Szentlélek bátorító jelenlétében!

Harmincéves a Kaposvári Egyházmegye

A Kaposvári Egyházmegye május 27-én emlékezett meg 1993-ban történt alapításáról. Sokan ünnepeltek együtt: az egyházmegye papsága, a hívek, a bérmálkozóknak lelkiajándékát fiataljai és a ministránsok részvevői. A harminc év eredményeire nyújtottak betekintést az egyházmegye intézményei, lelkesítő mozgalmi közösségei. Az egybegyűltek Udvardy György veszprémi érsekkel ünnepeltek.

Sátrak sora vezet a püspökségtől a székesegyház felé. Felvonultak az egyházmegye intézményei, közösségei, lelkesítő mozgalmi. Van mit megmutatniuk. A sort a cserkészek kezdik: játékkal, kvizzel várják az érdeklődőket.

(Folytatás a 3. oldalon)

Fejlődő kapcsolatban a gyermekünkkel

Beszélgetés Süveges Gergővel
az Apakulcs programról

Süveges Gergő ismert újságíró, műsorvezető, ugyanakkor tanár, coach, kommunikációs tréner és tanácsadó is. Húsz éve foglalkozik azzal, mitől lesz valaki jó apa, hogyan kapcsolódhat jobban a gyermekéhez. Apakulcs elnevezésű programja keretében előadásokat és tréningeket tart a témáról, s azonos című weboldala és könyve mindenki számára elérhető, aki apaként fejlődni szeretne.

– Mikor és miért kezdett foglalkozni ezzel a gondolattal, hogy jó lenne támogatni az apákat az apaságuk megélésében?

– Akkor merült fel bennem ez, amikor apa lettem. Életemben először ekkor szembesültem azzal a kérdéssel, vajon hogyan kell jól megélni az apaságot. Éppen akkor tájt Szám Kati, a Képmás főszerkesztője megkérdezte, nem volna-e kedvem a család témájában írni a magazinba, apaszemmel.

(Folytatás a 8. oldalon)

Optimistán tekintve a jövőbe

Interjú Sarbak Gáborral,
a 175 éves Szent István Társulat elnökével

Hazánk és az egész Kárpát-medence legrégebbi könyvkiadója, a Szent István Társulat idén ünnepli alapításának 175. évfordulóját. A nagy múltú kiadó történetéről, jelenéről és reménybeli jövőjéről Sarbak Gábor irodalomtörténész, kodikológus, a társulat elnökét kérdeztük.

– A Szent István Társulat 1848-ban, viharos történelmi időben jött létre, függetlenül az akkori hatalmas horderejű változásoktól. Vagy talán azok is befolyásolták a megszületését?

– Az alapító Fogarasy Mihály nagyváradi kanonoknak már korábban is voltak kapcsolódó ötletei. A Religio és Nevelés című, 1841 és 1849 között kiadott egyházi irodalmi lapban 1844-ben dolgozata jelent meg Esmék egy nevelési, épületes és fölvilágosító könyvek terjesztésére alakítandó társulat szerkezetéhez címmel, benne egy alapszabályvázlattal. Ő maga írta meg később, hogy a

társulat megalakulásának gondolata egy karácsonyi éjszakai zsolozsmázás közben sejlett föl benne. Miután a forradalom következtében megvalósult a teljes sajtószabadság, a társulat 1848. május elsején megkezdte működését Jó és Olcsó Könyvkiadó Társulat néven.

Nyilvánvaló, hogy a hirtelen bekövetkezett társadalmi változások tették lehetővé a létrejöttét. Ez összefüggésben van a magyar nemzet öntudatra ébredésével, azzal a törekvéssel, hogy a hazai katolikusoknak meg kell szervezniük magukat.

(Folytatás a 11. oldalon)

ISSN 0133-1205

2 3 0 2 3

9 770133 120548

A keresztény hívő alázatos apostol és nem hiú törtető

Március 15-én délelőtt a Szentatya folytatta az evangelizáció iránti szenvedélyéről szóló katekézissorozatát. A II. Vatikáni Zsinat tanításából kiindulva azt boncolgatta, hogy mit jelent apostolnak lenni egy apostoli Egyházban. Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását olvashatják.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

Folytatjuk a katekéziseket az evangelizálás iránti szenvedélyéről: nemcsak evangelizálásról, hanem az evangelizálás iránti szenvedélyéről van szó! A II. Vatikáni Zsinat iskolájában próbáljuk jobban megérteni, mit jelent ma apostolnak lenni.

Az apostol szó a Jézus által választott tizenkét tanítvány csoportját juttatja eszünkbe. Olykor egyes szenteket is „apostolnak” nevezünk, vagy általánosabban püspököket: ők azért apostolok, mert Jézus nevében járnak.

De vajon tisztában vagyunk-e azzal, hogy az apostolság minden keresztényt érint? Tisztában vagyunk-e azzal, hogy mindannyiunkat érint?

Arra kaptunk ugyanis meghívást, hogy apostolok – vagyis küldöttek – legyünk egy olyan Egyházban, amelyet a Hitvallásban apostolink vallunk.

Mit jelent tehát apostolnak lenni? Azt jelenti, hogy valakit misszióba küldenek. Példásképp és alapvető az az esemény, amikor a feltámadt Krisztus elküldi apostolait a világba, megadva nekik azt a hatalmat, amelyet ő maga kapott az Atyától, és átadva nekik az ő Lelkét. János evangéliumában azt olvassuk: „Jézus megismételte: »Békesség nektek! Amint engem küldött az

Atya, úgy küldelek én is titeket.« Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: »Vegyétek a Szentlelket!« (Jn 20,21–22).

Az apostolság másik alapvető aspektusa a hivatás, vagyis a meghívás. Ez kezdetől fogva így volt, amikor az Úr Jézus „magához hívta azokat, akiket akart, ők pedig odamentek hozzá” (Mk 3,13). Csoportot alkotott belőlük, és az „apostolok” címet adta nekik, hogy vele legyenek, és misszióba küldje őket (vö. Mk 3,14; Mt 10,1–42). Leveleiben Szent Pál így mutatkozik be: „Pál, az apostolnak – vagyis küldöttnek – meghívott” (1Kor 1,1), és máshol: „Pál, Jézus Krisztus szolgálója, meghívás révén apostol, aki kiválasztottat, hogy Isten evangéliumát hirdesse” (Róm 1,1). És ragaszkodik ahhoz, hogy ő „nem emberek megbízásából és nem emberi közvetítés által apostol, hanem Jézus Krisztus és az Atyaisten által, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül” (Gal 1,1); Isten már anyja méhétől fogva meghívta, hogy hirdesse az evangéliumot a nemzetek között (vö. Gal 1,15–16).

A tizenkét apostol tapasztalata és Pál tanúságtétele ma minket is megszólítanak. Arra hívnak, hogy a következő biztos pontok alapján vizsgáljuk felül magatartásainkat, választásainkat, döntéseinket: minden Isten ingyenesen

COPYRIGHT © VATICAN MEDIA

meghívásától függ; Isten olyan szolgálatokra is kiválaszt bennünket, amelyek időnként meghaladni látszanak képességeinket, vagy nem felelnek meg várakozásainknak; az ingyenesen kapott, ajándékba kapott meghívásra ingyenesen kell válaszolnunk. A zsinat azt mondja: „A keresztény hivatás [...] természeténél fogva apostoli hivatás is” (Apostolicam actuositatem határozat [AA], 2). Ez a hivatás közös, ahogy „közös a tagok méltósága, közös az isten-gyermekesség kegyelme, közös a meghívás a tökéletességre, egy az üdvösség, egy a remény és egy az osztatlan szeretet” (Lumen gentium konstitúció, 32).

Ez a meghívás érinti mind az egyházi rend szentségében részesülőket, mind a megszentelt személyeket, mind az összes világi hívőt, férfiakat és nőket egyaránt, ez a meghívás mindenkihez szól.

A kincset, melyet keresztény hivatással kaptál, tovább kell adnod: ez a hivatás

dinamizmusa, az élet dinamizmusa.

Ez a meghívás képessé tesz arra, hogy tevékenyen és teremtő képzelőerővel végezd apostoli feladatodat egy olyan Egyház kebelén, amelyben „a szolgálatok különbözőek, de a küldetés egy. Krisztus az apostolokra és utódokra ruházta azt a tisztséget, hogy az ő nevében és hatalmával tanítsanak, megszenteljenek és kormányozzanak. – De a világi hívőkről is szó van: mindannyiatokról; a legtöbben közületek világiak! – A világi hívők is – részesei lévén Krisztus papi, prófétai és királyi tisztességének – betöltik a maguk szerepét Isten egész népének küldetésén belül az Egyházban és a világban” (AA 2).

Ebben a keretben hogyan értelmezi a zsinat a világi hívőknek a hierarchiával való együttműködését? Hogyan értelmezi? Pusztán stratégiai alkalmazkodás lenne az új helyzetekhez? Egyáltalán nem, semmi ilyesmi: többről

van szó, ami túlmutat a pillanatra esetlegességén, és megőrzi értékét számunkra is.

Az Egyház ilyen, apostoli.

A küldetés egységének keretén belül a karizmák és szolgálatok sokfélesége nem adhat teret az egyházi testben kiváltságos csoportoknak: itt nincs előléptetés, és ha a keresztény életet felsőbb szintre lépegetésként képzeljük el, aszerint, hogy aki fent van, az parancsol a többieknek, mert sikerült felkapaszkodnia, az nem kereszténység. Az tiszta pogányság! A keresztény hivatás nem törtetés, nem felfelé kapaszkodás, nem! Egészen más! Egy egyszerű dolog, mert „bár egyeseket Krisztus akarata tanítóknak, a misztériumok sáfárainak és pásztoroknak rendelt mások javára, teljesen egyenlő mindnyájuk méltósága és tevékenysége minden hívő közös feladatában, Krisztus testének építésében” (LG 32). Kinek van nagyobb méltósága az Egyházban: a püspököknek vagy a papoknak? Nem! Mindannyian keresztények vagyunk, akik mások szolgálatában állunk. Ki a fontosabb az Egyházban: a szerzetesnővér vagy a megkeresztelt átlagember, a kisgyermek vagy a püspök? Mindenki egyenlő, egyenlők vagyunk, és amikor az egyik fél fontosabbnak képzelet magát a többiekénél, és felhúzza az orrát, akkor hibázik. Ez nem Jézustól származó hivatás. A hivatás, melyet Jézus mindenkinek ad – azoknak is, akik látványlag magasabb pozícióban vannak –, a szolgálat, mások szolgálatára, a megalázkodás. Ha találsz egy embert, akinek magasabb hivatása van az

Egyházban, és hiúnak látod, azt mondd: „Szegény ember!” Imádkozz érte, mert nem értette meg, mi az Istentől kapott hivatás!

Az Istentől kapott hivatás az Atya imádása, a közösség iránti szeretet és a szolgálat. Ez az apostolkodás, ez az apostoli tanúságtétel!

A méltóságban való egyenlőség témája arra készít bennünket, hogy gondoljuk át kapcsolataink számos aspektusát, melyek az evangelizáció szempontjából meghatározóak. Tisztában vagyunk-e például azzal, hogy szavainkkal megsérthetjük az emberek méltóságát, és ezzel rombolhatjuk az Egyházban belüli kapcsolatokat? Miközben próbálunk párbeszédet folytatni a világgal, vajon tudunk-e párbeszédet folytatni egymással, akik hívők vagyunk? Vagy az egyházközségben egyik harcol a másik ellen, egyik megszólja a másikat, hogy magasabbra emelkedjen? Meg tudjuk-e hallgatni egymást, hogy megértsük a másik érveit, vagy lenyomjuk a másikat, akár durva szavakkal is? Meghallgatni, megalázkodni, mások szolgálatára állni: ez a szolgálat, ez a kereszténység, ez az apostolkodás.

Kedves testvéreim, ne féljünk feltenni magunknak ezeket a kérdéseket! Meneküljünk a hiúságtól, a pozíciókra törekvés hiúságtól! Ezek a szavak segíthetnek megvizsgálni, hogyan éljük meg keresztényi hivatásunkat, hogyan éljük meg apostolságunkat egy mások szolgálatában álló apostoli Egyházban.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

Köszönet a nagy szeretetért

Ferenc pápa Veres András győri püspöknek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökének és püspöktársainak címzett levelében köszönetét fejezte ki magyarországi apostoli útjáért – tájékoztatta szerkesztőségünket az MKPK Titkársága Sajtóosztálya május 24-én.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

Dr. Veres András

a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Elnökének és kedves Püspök Testvéreimnek

Visszatérve apostoli utamról, köszönetet szeretnék mondani, mindazért a nagy szeretetért, amellyel fogadtatok Magyarországon, valamint, hogy minden erőfeszítést megtettetek annak érdekében, hogy ez az utazás lehetővé váljon. Remélem, hogy ez a fáradságos munka, kiegészülve a mindennapi lelkipásztori szolgálatokkal, bőséges gyümölcsöt fog hozni. Testvéri szeretettel kérek benneteket, hogy mindig őrizzék meg a békét és az egységet egymás között.

Köszönetemet fejezem ki a papoknak, a szerzeteseknek és a szerzetesnőknek, valamint a világiaknak, akik nagylelkűen és szorgalmasan felajánlottak szolgálatukat, és aktívan részt vettek az utazás előkészítésének fáradságos munkájában. Remélem, hogy ez hozzájárul ahhoz, hogy mindannyian a Jézus Krisztusba vetett hitben, az Anyaszentegyházhoz való hozzátartozásuk örömeiben és a missziós lelkiületben növekedjenek.

Biztosítalak benneteket imáimról, és arra kérek, hogy tegyék meg ugyanezt értem. Az Úr Jézus áldjon meg és a Szent Szűz, a Magyarok Nagyműve oltalmazza meg benneteket!

Testvéri üdvözléssel: Ferenc

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. május 4-én

Fotó: Merényi Zita

„Hálás vagyok a fogadtatásért”

A Szentatya Erdő Péter bíboros, prímásnak címzett levelében köszönetét fejezte ki magyarországi apostoli útjáért – tájékoztatta szerkesztőségünket az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Titkársága. A Szentatya magyar nyelvű levelét Michael Wallace Banach apostoli nuncius május 23-án juttatta el Erdő Péternek.

Eminenciás és Főtisztelendő Dr. Erdő Péter Bíboros
Magyarország Prímása Esztergom-Budapesti
Érsek-Metropolitájának

Fotó: Merényi Zita

Apostoli utamról visszatérve meg szeretném köszönni Eminenciádnak azt a gondoskodást, amellyel látogatásomat előkészítette. Kívánom, hogy munkássága és mindennapi lelkipásztori szolgálata bőséges termést hozzon.

Hálás vagyok a fogadtatásért, amelyben az Ön Főegyházmegyéjében részesülhettem, az Ön kedvességéért és a családja szívélyes látogatásáért. Felépülő volt számomra a Budapest-Esztergomi részegyház vitalitását tapasztalnom. Hálával teli emléket őrzök a szívemben mindenért.

Biztosítom Önt imáimról, és kérem, hogy tegye meg ugyanezt értem is. Az Úr Jézus áldja meg és a Boldogságos Szűz oltalmazza Önt!

Testvéri üdvözléssel: Ferenc

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. május 4-én

Köszönet a szívélyes, testvéri fogadtatásért

A pápa május 4-i keltezésű levelében mondott köszönetet Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolitának és a görögkatolikusoknak a magyarországi apostoli útján való fogadtatásért és az ajándékokért, továbbá üdvözlét küldi minden görögkatolikusnak.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

Kocsis Fülöp

Hajdúdorogi Érsek-Metropolita Úrnak

Magyarországi apostoli utamról visszatérve szeretném megköszönni Excellenciádnak a szívélyes és testvéri fogadtatást, amelyben a budapesti Istenszülő oltalma görögkatolikus templomban részesülhettem. Hálás vagyok a nagylelkű ajándékokért, valamint a születésem évében termett tokaji borért.

Fotó: Csapó József

Kérem, Excellenciás uram, adja át üdvözlétemet az egész görögkatolikus közösségnek, amelynek emlékét hálával teli szívemben őrzöm!

Biztosítom Önt imáimról, és kérem, hogy tegye meg ugyanezt értem.

Az Úr Jézus áldja meg és a Boldogságos Szűz oltalmazza Önt!

Testvéri üdvözléssel: Ferenc

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. május 4-én

Forrás: Hajdúdorogi Főegyházmegye

Éljünk a Szentlélek bátorító jelenlétében!

Harmincéves a Kaposvári Egyházmegye

(Folytatás az 1. oldalról)

Mellettük a teremtvédelmi csoport, az Antióchia közösség, a családpszichológusok, a Házas Hétféje, a Cursillo és a Szent Imre Alapítvány képviselői fogadják a látogatókat. Az egyházmegyei karitás általános tevékenysége mellett bemutatja a hajléktalanokat befogadó Szent Lázár-házat. Három fiatal ad tájékoztatást a vendégeknek a most induló szenvedélybeteg-szolgálat, a Fazenda de la Esperanza képviselőjében.

A Nagyboldogasszonyról elnevezett katolikus iskolában is nagy az élet. Másodízben hívták lelkinapra a bérmlakozókat és hagyományteremtő szándékkal most először a ministránsokat. Az épületet több mint háromszáz fiatal tölti meg. Az iskola mellett nagy sátor állítottak fel, ide várják ebédre az ünneplőket. Egész napos programmal készültek a szervezők; a szentmise, a kulturális műsor, a kerekasztal-beszélgetések és a dicsőítő koncert is kiváló alkalom a találkozásra, az ismerkedésre.

Balás Béla, az új egyházmegye első püspöke harminc évvel ezelőtt, beiktatásakor így fogalmazott: „Szűztiszta, hófehér lappal indul ez az egyházmegye. Ez hatalmas munkával, porfelhővel jár majd. Legalább tíz év keserves bizonyítás kell ahhoz, hogy érezzék, itt valami megmozdult.” A mostani ünnep arról szól, hogy mi mindent „mozdult meg” itt az eltelt három évtizedben, s hol tart ma az építkezés.

Szita Károly, Kaposvár polgármestere megnyitóbeszédében hangsúlyozta: „püspöki székhely mivolta rangot ad a városnak, s egyúttal identitás-erősítő tényező. Lelki-szellemi tartóoszlop, amely nélkül fél lábon állnánk, s talán megfáradtunk, megrogytunk volna a terhek alatt”. A polgármester megköszönte az Egyház szolgálatát, amely – mint mondta – gyógyalót, tanít, védi az életünk alapját jelentő értékeket, szolgálja az igazságot, a békét, s teszi ezt „önzetlen, makacs, szelíd elkötelezettséggel”. Hozzátette: az Egyház nagyban hozzájárult a város közösségének formálódásához.

Kaposvár idén ünnepli városi rangra emelkedésének százötvenedik évfordulóját. Erről is megemlékezett a polgármester, majd felelevenítette a hitélet kezdeteit, az 1715-ben történt plébánialapítást, s szólt a városban egymás után születő egyházi intézményekről is. Az egyházmegyével való jó együttműködésért köszönetet mondva emlékezett az adott át Varga László kaposvári megyéspüspöknek, s arra kérte, ossza meg a jelenlévőkkel vízióját a jövőről.

Beszédében Varga László püspök igyekezett eleget tenni a polgármester kérésének. „Milyenek álmodom az Egyházat? Krisztus útját követő közösségnek álmodom, amely vonz, befogad, megszólítja az embereket, s ismerve az egység, amelyet tagjai és az egyházak között is épít. Az em-

bernek otthont adó, megerősítő, sebeket gyógyító közösségnek álmodom, amely hisz a csodákban, hasonlít Mesteréhez, aki tanított, gyógyított, szabadított, s olyan, mint az Eucharisztia: kicsiny, szegény, sebezhető és szent. Ezt az irányt kell követnünk” – fogalmazott a főpásztor.

A szentmisére hosszú sorban vonultak be a lelkinapra összegyűlt ministránsok, az egyházmegye papjai, Balás Béla emeritus püspök, Varga László püspök és Székely János szombathelyi megyéspüspök, valamint Udvardy György veszprémi érsek, a szentmise főcelebránsa és szónoka.

Homíliájában Udvardy György az egyházmegye alapítását felidézve arról tanított, mit jelent részegyháznak lenni. Az egyházmegye létrehozásakor az a cél vezette az alapítót, hogy a lelkipásztor kerüljön egészen közel az emberekhez az ige hirdetése, a pásztori feladat ellátása, a szentségek és a kormányzás során, ami üdvösségre vezet a népet. Ez a püspök feladata, amelyet a keresztség erejével, testvéreivel együtt végez, közösen a papsággal, a diakónusokkal, a világi hívekkel és mindazokkal, akik az ember javát kívánják szolgálni – mondta az érsek.

„A részegyháznak is az Egyházat kell megjelenítenie, mégpedig annak teljességében. Be kell teljesítenie a Krisztustól kapott küldetést, hatékonyan, erővel, úgy, hogy az örömet, megújulást, jövőt jelentsen minden itt élő számára. Mit kell a részegyháznak megmutatnia az Egyházzal? Azt valljuk a hitvallásban, hogy az Egyház egy, szent, apostoli és katolikus. Ugyanezt valljuk az egyházmegyeről is” – fogalmazott Udvardy György, majd kifejtette, mit is jelentenek e fogalmak.

Egy – Az egységre kaptunk meghívást, amely nagy ajándék: a különböző nemzetek, nyelvek, kultúrák otthonra lennek benne. Mi, emberek, akik olyannyira különbözőek vagyunk, testvéri közösségre találunk itt, és gazdagítani tudjuk az egységet, amit mint legnagyobb hivatásunkat és értékünket élhetjük meg. Ez kincs, ám egyben feladat is, nem engedhetünk meg olyat, ami megbontja, veszélyezteti az egységet.

Szent – Milyen jó tudni, hogy mi vagyunk azok, akik szentté tesszük az Egyházat!

Nem a jóságunkkal, nem is a jóra való törekvésünkkel, hanem mert Isten szent, megtisztító ereje lakik bennünk. Tudnunk kell, Isten nemcsak azt akarja, hogy jó és a társadalomban hatékonyan szolgáló közösség legyünk, hanem szent közösség, amelyben lehetőség nyílik a növekedésre, a megújulásra.

Katolikus – Katolikus mivoltunkat nem más testvéreinkkel szemben fogalmazzunk meg, hanem az egyetemesség felől értelmezzük. Az egyetemesség megjelenik a gondolkodásban, a kultúrában, a társadalmi berendezkedésben, abban, ahogyan a férfi és a nő kapcsolatára tekintünk. Nagy szükség van az egyetemes gondolkodásra most, amikor a világban minden részre hull és érdekek alapján szerveződik. Milyen fontos, hogy ezt az Istentől akart egyetemességet valósítsuk meg szavainkban, szokásainkban, kultúránkban! Az egyetemesség felelősségvállalást is jelent a ránk bízottakért, feladatot, hogy túltekintsünk önmagunkon, az érdekeinken.

Apostoli – Ez a szó az eredet szentségét, bizonyosságát, a Krisztushoz tartozást, a tanítványtársaságot jelenti, de azt is,

hogy részesedni akarunk Jézus Krisztus evangéliumot hirdető munkájából. Am nem pusztán feladatként kell tekintenünk erre. A Krisztussal való belső találkozásból kell megélnünk az evangéliumot, s ebből kiindulva kell meghívó módon hirdetnünk. Nem más tehát a feladat, mint az ember üdvösségének, méltóságának szolgálata prófétai úton, amire, úgy tűnik, egyre nagyobb szükség van, s egyre inkább azok dolga lesz, akik ismerik Krisztust.

Alapítása évfordulóján ünneplünk egy egyházmegyét.

Szent II. János Pál pápa 1993-ban a Hungarorum gens kezdetű apostoli konstitúciójában intézkedett a Magyar Katolikus Egyház szervezeti átalakításáról, melynek során megalapította többek között a Kaposvári Egyházmegyét. A Hungarorum gens igyekezett kiközösölni a magyar egyházszerkezetre jellemző aránytalanságokat. A cél azt volt, hogy a túl nagy területű egyházmegyéket megosztásával könnyebbé válhasson a püspökök, a papok és a hívek közötti személyes kapcsolattartás. A trianoni békeszerződés következtében megbomlott az egyházmegyei területi egysége, a határok átalakítása évezredek struktúrákat rombolt le gazdasági, közigazgatási és egyházkormányzati tekintetben is. A Kaposvári Egyházmegye a Veszprémi Egyházmegye kettéosztásával jött létre. Az egyházmegye déli részét a Balatontól a Dráváig önálló részegyházzá szervezték. Központja a megyeszékhely, Kaposvár lett, székesegyháza pedig a város Nagyboldogasszony-temploma.

Kerekasztal beszélgetés az egyházmegyei karitás tevékenységéről

Felvetődik hát a kérdés: jelent-e közös identitást az egyházmegyéhez tartozás? Igen. A közös út, amit az Egyház szolgálattévői bejártak, a feladatok közös megfogalmazása a szinodális folyamat során s a közös élmények mindenképpen egységbe kovácsolták az egyházmegye tagjait, ahogyan a szegényekről való gondoskodás is.

Adja Isten, hogy az egyházmegyében fellelhető karizmokkal mindenki az itt élők üdvösségét szolgálja jó cselekedetekkel, a feltámadás nagy örömeiben és a Szentlélek bátorító, mindig friss, mindig új utakat mutató jelenlétében – zárta beszédét Udvardy György érsek.

A szentmise végén díjátadás következett. A Kaposvári

Egyházmegyében alapított Tanúságtevő Életért díjat öt kitüntetett vehette át: Balás Béla emeritus püspök, Lőrincz Sándor újságíró, Kocsis Gabriella fog- és szájszész szakorvos, Csillag Gusztáv ügyvéd, a Keresztény Értelmiségi Szövetsége kaposvári csoportjának tiszteletbeli elnöke és Maczkó Mária népdalénekes, érdemes művész.

Délután kerekasztal-beszélgetésekre hívták az érdeklődőket. Elsőként a karitás korábbi és jelenlegi vezetői, munkatársai és önkéntesei beszéltek a szolgálatokról. A Kaposvári Egyházmegyében háromszázötven önkéntes dolgozik harminc település karitászcsoportjában.

Egy másik beszélgetés keretében Számomra az élet Krisztus címmel Keresztes Ilona újságíró, a Fiatalok az Élet Szolgálatában közösség alapítója kérdéseire válaszolt Varga László megyéspüspök, Mohay Tamás néprajzkutató és Tapolyai Emőke pszichológus. Személyes vallomásokot hallhattunk arról, mit jelent számukra, amikor Jézusról beszélnek a munkájuk során és az emberi kapcsolataikban, s hogyan tapasztalták meg az életükben Isten jelenlétét.

Az egyházmegye jubileumi ünnepét zenés hálaadás zárta.

Trautwein Éva
Fotó: Kling Márk

A BIBLIA ÜZENETE

Isten lábnyomai

Jn 3,16–18

A Szentháromság titkát megsebzí, ha túllontúl kiszolgáltatjuk az emberi okoskodásnak. Szólnunk kell ugyan Isten egységéről, egyetlenségéről, ahogy Bolberitz professzor számtalanszor emlegette őt: a végtelen Abszolútumról, ám mégis Isten háromságának, vagyis közösségiségének titka áll a mostani ünnep középpontjában. Így könnyebben közelebb kerülhetünk a hittitkokhoz. Ahogy a Szent Pál-i levélből hallhatjuk ezen a hétvégén: a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal! (vö. 2Kor,13,13)

Isten háromságos titka rávilágít arra, hogy ez a közösség csak olyan párbeszédre alapulhat, amelyet úgy hívunk: szeretet. Az Atya kimondja Igéjét, aki nem más, mint a Fiú. A Fiú teljességgel viszonyozza az Atya megszólalását, egész lényét az Atyának szóló válaszá teszi — mindezt a Szentlélekben, aki a szeretet köteleke a Szentháromságban. És ne is bonyolítsuk tovább ezt a misztériumot, hanem nézzük meg a teremtett világban nyomon követhető isteni lábnyomokat!

Ahogy egy folyónak van forrása, folyása és torkolata, ahogy egy fának van gyökere, törzse és lombkoronája, az mind-mind a háromságos misztériumot tárja elénk. Ám Isten legszebb szentháromságos lábnyoma mégis a család mint közösség: anya, apa, gyerekek; vagy más nézőpontból: szülők, nagyszülők, unokák. Nem véletlen, hogy a kísértő támadásainak középpontjában éppen ez utóbbi lábnyom áll. Mert persze, sérülnek az ökológiai lábnyomok

is, a vizeink, a fák, a virágok, de a gonosz első számú célpontja mégis a család mint szeretetközösség. A gonosz lélek egyik ógörög elnevezése: „szétdobáló”. A válsági statisztikákat nézve több mint ötven százalékos sikerrel végzi a tevékenységét. A legszembetűnőbb is azt hazudja, hogy eleve kudarcra van ítélve csakúgy, minden kezdődő isteni lábnyom további sorsa. Ne hallgassunk a negyven-egynéhány másikk százalékról! Arra való, hogy lámpatartóra tegyük! Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elrejtjük a kincsünket, hanem hogy életünk, méghozzá örök életünk legyen!

A Szentírás utolsó könyve elénk tárja és előrevetíti az emberiségnek ezt a nagy drámáját. A teremtő Istennel szemben ott áll a sátán, szidalmazza, gyalázza az egész teremtést s magát a Teremtőt (vö. Jel 12,10), éjjel-nappal vádat emel, és azt akarja bizonyítani, hogy nincsenek igazi szeretetközösségek, az emberek igaz volta mindig csak külsőség... Bizonyítani akarja, hogy Isten nem jó, s tévedett, amikor megteremtette a világot és benne a teremtés koronáját.

A koronát sokszor nem érdemeljük meg, de jár! Nem gyarló emberségünknek, hanem a belénk ültetett isteni képmásnak. Nem hamis hitvédelem tehát kiállni a jó mellett, a kísértő hazugságaival és féligazságaival szembehelyezni a teljes és abszolút igazságot, s megvédeni és védelmezni Isten legértékesebb lábnyomait.

Fekete Szabolcs Benedek püspök

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (127.)

A Görögkatolikus Egyház, mint általában a keleti egyházak, – szigorúan veszi a liturgikus eszközök kezelését. Különösen azokét, amelyek az Eucharisziával közvetlenül érintkeznek. Előírásunk szerint ezeket csak felszentelt személyek (diakónus, pap, püspök) érinthetik. Ez többek között azt is jelenti, hogy a Szent Liturgiában a felajánlási menetnek megfelelő nagybemenetben sem vihetik például a kelyhet ministránsok. Ezt a szigorúságot tükrözi és támasztja alá az a tény, hogy az ilyen liturgikus eszközöknek a megáldása „csak püspöki engedéllyel végezhető” a szerkönyv előírása szerint.

Az „oltári edények megáldása” folyamán a diszkosz az első liturgikus eszköz. A diszkosznak Egyházunkban kétféle formája van. Az egyik semmiben nem különbözik a latin rítusú szentmisében használatos paténától. A másiknak viszont pereme és talpa is van, s ezen készíti elő a pap a kenyéradarabokat az áldozatra a megfelelő sorrendben és imádsággal a Szent Liturgia előkészületi szertartásában.

Nincs előírva, de a gyakorlat mégis azt tükrözi, hogy a megáldás szertartása a Szent Liturgiában történik. Általában előtte végzi a pap, hogy aztán már az újonnan megáldott diszkossal (és a többi liturgikus eszközzel) végezze a Liturgiát. De lehetséges az elbocsátó előtt, az amboni ima után is, ahol az ilyen beillesztett részek általában helyet kaphatnak.

Az „Áldott a mi Istenünk...” egyszerű kezdő papi áldás után a „szokásos kezdetként” ismert imafüzér következik, amihez egy zsolttár csatlakozik. A jó Pásztorról szóló zsolttár az egyik legismertebb ószövetségi imádság. Ami

itt különösen aktuálissá teszi az imádkozását, az a következő vers: „Számomra asztalt terítettél, ellenségeimnek szeme láttára. Fejemet megkentél olajjal, s a poharam színültig töltötted.” (Zsolt 22,5)

Ezt követi a tényleges áldó imádság. A görög Egyház szokása és hagyománya szerint ez az ószövetségi gyökerekre nyúlik vissza. Maga a megszólítás is ezt tükrözi, amikor így kezdődik: „Mindenhátó Uralkodó Úristenünk.” A folytatás pedig Mózesre emlékezik, akinek Isten „a szolgálat törvényét” adta, hogy az Úr legszentebb neve „dicsőségére emelt szentélyben” a különféle áldozatokhoz arany és ezüst edényeket készíttessen, és megszentelje őket. Íme, az Istennek szánt áldozathoz illendő eszközök szükségessége! Sőt, a legnemesebb anyagból kell készíteni azokat. És ez így is van az Egyház életében és gyakorlatában.

Éppen ezért emelkedett és Istenhez illő a tényleges megáldás szövege: „te magad, emberszerető Urunk, legszentebb és elevenítő Lelked erejével és működésével áldd meg és szenteld meg ezt az áldozati tányétkát a mi nagy Istenünk, az Üdvözítő Jézus Krisztus legszentebb teste valódi, élő vérontás nélküli és okos áldozatának bemutatására, ki magát mi érettünk és a mi üdvösségünkért a kereszttől tártán, neked, mint Atyjának és Istenének, kedves áldozatul felajánlotta!”

Az ószövetségi előképtől Egyházunk így juttatja el híveit az újszövetségi beteljesedéshez. Ennek egy ilyen egyszerű liturgikus eszköz – mint a diszkosz – megáldásánál is tanúi lehetünk.

Ivancsó István

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (159.)

Az úrnapi reggeli dicséret rövid válaszos éneke (responsorium breve) szövegének alapja a 104. zsolttár: „Füvet sarjasztasz az állatoknak, és növényeket az ember szolgálatára, kenyeret adsz a földből, és bort, hogy vidámsítsa az ember szívét; Hogy ragyogjon arca az olajtól, és a kenyér erősítse az ember szívét.” (Zsolt 104,14–15) Csupán megjegyezzük, hogy a *Sep-tuaginta* egyes szám második személyben, a héber szöveg pedig egyes szám harmadik személyben közli a zsolttár sorait.

A kenyér többnyire árpából készült, a búza-kenyér pedig a gazdagság jelképe volt (vö. Zsolt 146,8). A bor népi ital, amely Isten áldásának jelképe (vö. Bír 9,13), míg az olaj a jólété. A *Második Törvénykönyvben* kultikus jelentésük is van. A szentély törvényének leírásában olvassuk: „Vigyázz, ne ne mutasd egészen eléggé áldozataid akármelyik helyén, amelyet meglátsz, hanem azon, amelyet az Úr választ ki törzseid egyikében (...) Nem eheted meg azonban városaidban gabonád, borod s olajod tizedét, szarvasmarháid és aprójóságaid elsőszületét, mindazt, amit fogadtál vagy önként akarsz bemutatni, s kezded adományait. Ezeket az Úr, a te Istened előtt edd meg, azon a helyen, amelyet az Úr, a te Istened kiválaszt, te és fiad meg lányod, rabszolgád és rabszolganőd, meg a leveda, aki városodban tartózkodik, s az Úr, a te Istened előtt örvendezzel, s vigadj mindazzal, amire kezded szert tesz.” (MTörv 12,13–14a.17–18) A kultikus jelleg ilyen értelemben az értelmezésében is megmarad.

Szent Ágoston a zsolttárt magyarázva a kenyér alatt az Eucharisziát érti: „Miféle kenyere-

ret? – Krisztust. Miféle földből? – Péterből, Pálból és az Igazság többi megbízottjából (...) Ő az a kenyér, amely a mennyből szállott alá, hogy a földből sarjadjon, amikor szolgáinak teste hirdeti Őt. (...) Miféle föld hozza elő a kenyeret? – Isten Igéje az apostolokból, Isten misztériumainak megbízottjaiból, akik még a földön járnak, még földi testet hordoznak.” (vö. *En. in Ps.* 103. Sermo 3.12) Jeruzsálemi Kirillosz pedig így oktat minket: „Erősítsd meg szivedet, magadhoz véve mint szellemi kenyeret, és derítsd fel lelked arcát!” *IV. misztagogikus katekézis*, 9.)

Sirák fia szerint: „A bor és a zene felvidítja a szívet, de mind a kettőn tútesz a bölcsesség szeretete.” (Sir 40,20; vö. 31,35) A Prédikátor pedig így fogalmaz: „A vigadozás kedvéért adnak lakomát; a bor arra való, hogy az élőket felvidítsa.” (Préd 10,19)

A zsolttár kapcsán ismét Szent Ágostont idézzük: „Nem azt mondjuk: senki se részegedjen le. Részegüljtek meg, de vigyázzatok, hogy mitől! Ha az Úr drágalatos kelyhe részegít meg titeket, ez az ittasság megmutatkozik az igazságosság szent szeretetében, végül meglátszik a földi dolgoktól az égiekhez való elragadtatásokban.” (vö. *En. in Ps.* 103. Sermo 3.12)

A kenyér és a bor, annak ellenére, hogy Krisztus Testének és Vérének hordozói, továbbra is a Teremtő gondoskodó szeretetének jelei, de már nem csupán földi, hanem szentségi, eszkatologikus-kegyelmi értelemben is.

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Magdeburgi Szent Norbert

Június 6.

Nemesi család fia volt, szülei papnak szánták. Szubdiakónus lett, de nem akart nagyobb rendeket is felvenni, és a papi hivatal kötelezettségeit vállalni. Kedvelte a pompát és az udvari életet.

1110–11-ben elkísérte Rómába V. Henrik császárt, aki az egyházi hivatalokba való beiktatás (investitúra) jogának kikövetelésére érkezett, és rabságba vetette a pápát, amikor az ellenállt. A császár felajánlotta Norbertnek a cambrai püspöki széket, ő azonban nem fogadta el.

1115-ben visszavonult Siegburg kolostorába, ahol megismert néhány reformszellemű szerzetest, Kunó és Rolduci Richer apátot, valamint Luitolfo remetét. Élete ekkor egészen új irányba fordult. Frigyes kölni érsek elé járult, és arra kérte, szentelje diakónussá, majd pappá. Lemondott javadalmairól és birtokairól, pénzt szétosztotta a szegények között, és vándorprédikátorként járta az országot. Rendkívül tehetséges, népszerű igehirdető volt. Hamarosan csodatévő hírébe került.

Bertalan laoni püspök Norbert segítségével akarta megreformálni egyházmegyéjét, és si-

került a pápát megnyerni tervének. Amikor Norbert megkapta a laoni káptalan vezetését, olyan szigorú követelményekkel állt elő, hogy a kánokok vonakodtak elfogadni a szabályait. Ekkor Bertalan püspök felajánlotta neki, hogy kolostort alapíthat az egyházmegye területén. Norbert Premontre völgye mellett döntött, mintegy húsz kilométerre Laontól. Erről a helyről kapta nevét az új közösség, a premontréi rend. Norbert az ágostonos regula megtartására és közösségi életre kötelezte társait. A kolostori elmélyedést, tanulmányo-

kat és lelki életet társították a világban folytatott munkával. A Norbert által szorgalmazott életmód nagyon gyorsan elterjedt. Egymást követték a kolostoralapítások, és gyakran korábban létrehozott közösségek is átvették a premontréi reformot. Norbert 1126-ban megkapta a pápától rendjének jóváhagyását.

Még abban az évben magdeburgi érsekké választották. Ez volt a második fordulópontra az életében, ettől kezdve jelentős szerepet játszott korának történetében. III. Lothárral együtt többször bejárta a birodalmat. Abban a korban ugyanis a püspökök feladata volt, hogy a császárt elkísérje utazásaira, és részt vegyen az udvari és birodalmi gyűléseken.

Magdeburgban számos nehézségbe ütközött, amikor meg akarta újítani egyházmegyéjét. Ellenségeket szerzett magának, mert viszályt keltett egyházi birtokokat, és egyházmegyéjének káptalanját rendtársainak akarta adni. 1129-ben még felkelés is támadt, amely majdnem az életébe került.

A II. Ince és II. Anaklét idején bekövetkezett egyházzsúkadáskor az első között állt Ince pártjára. A császárral 1132-ben és 1133-ban Rómában járt, hogy a pápát ismét visszahelyezék jogaiba. Ezen az utazáson Norbert néhány hónapon át Itália főkanclárjának tisztségét viselte. Az út során valamilyen fertőzést kapott, és hazatérése után hamarosan meghalt.

L. K.

JÚNIUS 4., SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA (Évközi 9. vasárnap, Quirinus, Bulcsú, Kerény) – Kiv 34,4b–6.8–9 (Az Úr irgalmas és könyörülő Isten.) – 2Kor 13,11–13 (A nekünk ajándékozott Szentlélek által kiáradt szívünkbe az Isten szeretete.) – Jn 3,16–18 (A Szentháromság: Atya, Fiú, Szentlélek.) – Énekrend: Ho 105 – EE 572, 418, Ho 105 – EE 131, Ho 109 – EE 574, Ho 274 – EE 361.

JÚNIUS 5., HÉTFŐ – Szent Bonifác püspök és vértanú emléknapja (Fatima, Regináld) – Tób 1,3; 2,1a–8 – Mk 12,1–12. – Zsolozsma: I. zsolttárhét.

JÚNIUS 6., KEDD – Szent Norbert püspök emléknapja (Cintia) – Tób 2,9–14 – Mk 12,13–17.

JÚNIUS 7., SZERDA (Róbert, Fülöp diakónus, Grácia) – Tób 3,1–11a.16–17a – Mk 12,18–27.

A hét liturgiája

A év

JÚNIUS 10., SZOMBAT (Margit, Diána, Gréta) – Tób 12,1,5–15.20 – Mk 12,38–44.

JÚNIUS 11., VASÁRNAP – KRISZTUS SZENT TESTE ÉS VÉRE: ÚRNAPJA (Évközi 10. vasárnap, Szent Barnabás apostol, Barabás) – MTörv 8,2–3.14b–16a (Az Úr a pusztában manna-val táplálta népét.) – 1Kor 10,16–17 (Sokan egy kenyér, egy test vagyunk.) – Jn 6,51–58 (Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital.) – Énekrend: Ho 106 – EE 575, 419, Ho 106 – EE 167, Ho 134 – EE 543, Ho 150 – EE 200.

JÚNIUS 8., CSÜTÖRTÖK – Prágai Szent Ágnes szűz emléknapja (Boldog Sándor István, Medárd, Helga) – Tób 6,10–11; 7,1,9–17; 8,4–9a – Mk 12,28b–34.

JÚNIUS 9., PÉNTEK – Szent Efrém diakónus és egyháztanító emléknapja (Előd, Annamária, Pelágia) – Tób 11,5–17 – Mk 12,35–37.

Tudatos keresztényként a testvériség hirdetőivé kell válnunk

Urbán Erik erdélyi ferences provinciális volt a fogadalmi búcsú szónoka Csíksomlyón

Pünkösöd szombatján, május 27-én megtartották a csíksomlyói búcsút a Kis- és Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben, a Hármashalom-oltárnál, ismét több százezer zarándokok jelenlétében.

A csíksomlyói pünkösdi búcsú idei mottója – „Üdvözlégy, ki szűz lévén templom-má lettél!” – Assisi Szent Ferenc egyik imájából választották abból az alkalomból, hogy idén van a 800. évfordulója annak, hogy a ferences rend pápai jóváhagyást nyert.

A fogadalmi búcsú főcelebránsa Kovács Gergely, a Gyulafehérvári Főegyházmegye érseke, ünnepi szónoka Urbán Erik, az Erdélyi Ferences Rendtartomány provinciálisja volt. A szentmisén koncelebrált Massimo Fusarelli OFM, a ferences rend miniszter generalisa, Albert Schmucki OFM definitor generalis, illetve Felföldi László pécsi megyéspüspök, Kerekes László gyulafehérvári segédpüspök, Tamás József nyugalmazott gyulafehérvári segédpüspök és Fazakas Márton csornai premontrai apát is.

A búcsún részt vett a magánlátogatáson Erdélyben tartózkodó Novák Katalin köztársasági elnök, valamint Áder János korábbi köztársasági elnök és felesége, Herczegh Anita, illetve Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes is.

Urbán Erik szentbeszédének elején Komjáthy Jenő. Testemből templomot című verséből idézett „Testemből templomot / Emeltem tenéked, / Imádklak én benne, / Igaz istenséget.” Ezzel a pünkösdszombati csíksomlyói fogadalmi búcsú mottójára utalt: „Üdvözlégy, ki szűz lévén templom-má lettél!”. Mint mondta, „a Kis- és Nagysomlyó-hegyek közötti nyereg ismét egy nagy templom-má alakult, több generációból alkotva az Egyház látható és láthatatlan valóságát: kicsik és nagyok, fiatalok és idősek. Az édesanya öröme pedig, ha együtt a család Szent Fia asztalánál, engedjük és akarjuk, hogy égi édesanyánk öröme és a Jézusban való együttléti testvéri derűje átjárja szíveinket.

A továbbiakban rámutatott: „A szentmise olyan nagy ajándék, ahol hallgatjuk Krisztus igéjét, és szent testével és vérével táplálkozva olyan tapasztalatban lehet részünk, amely a hála alapvető magatartásához segít hozzá, hogy az Atya ajándékaként éljünk meg mindent, amik vagyunk és amink van. Az Úr Lelkének birtoklása által a „visszaadásban” tudunk hálával tekinteni a testvéreinkre, akiket az Úr mellénk adott, teljesítve feladatainkat, betartva hitünk parancsait, készen arra, hogy tudjunk megosztani, nyitott és irgalmas szívvel és kézzel lenni a szegények in-sége láttán.”

Urbán Erik OFM elmondta, „az elkövetkező három évben a ferences rend jubileumot ünnepel, amely több jubileum megünneplésében való-sul meg.

A jubileumi évek magukba foglalják azon eseményeket, amelyek nyolcszáz évvel ezelőtt történtek: a ferences regula – az életszabályzatunk jóváhagyását, a grecciói karácsony megünneplését, Szent Ferenc stigmatizációját, a Naphimnusz befejezését, a szeráfi atyánk égbeköltözését. Ezen jubileumok átölelik életünk szakaszait, és segíteni akarnak bennünket abban, hogy a maguk valóságában ragadjuk meg azokat. ...a tennivalónk pedig: „követni az Úr akaratát és neki tetszésére lenni” (1Reg 22,9), így fogunk tudni testünk-ből templomot építeni, hogy jellé legyünk, je-

Urbán Erik
az Erdélyi Ferences
Rendtartomány
provinciálisja

lei annak, „aki nap nap után megalázza magát, mint akkor, mikor királyi trónjáról a Szűz méhébe szállott alá; nap nap után közénk jön alá-zaatos külsőben; nap nap után leszáll Atya öléről az oltárra és a pap kezébe adja magát!” (Int 1,16-18).

Mélyüljünk el abban a tudatban – folytatta a szónok –, hogy a szentségek táplálnak és gyógyítanak bennünket. Egyházában, a köztünk élő Krisztus hiteles és radikális követése nélkül ne is gondoljunk arra, hogy lehetőségünk nyílhat a körülöttünk észlelhető, sőt, fájdalmasan tapasztalható békétlenség felszámolására! Tehetünk ilyen-olyan okosnak látszó vagy hasznosnak ítélt lépéseket, de az eucharisztikus jelenlétben mindannyiunkat erősítő Jézus Krisztus nélkül bizony nem lesz merszünk a mai „nagyhatalmak” elé állni, hogy békességet szerezzünk mindannyiunk szívébe, és ezzel egyidejűleg a fizikai világban. Megbízható alapot kell építeni értékrendszerünkkel! Akkor vizsgáljuk meg: úgy éljük-e az életünket, hogy teret biztosítunk Isten Lelkének, amelyet birtokolnunk kell egy olyan világban, amely meg akar felekezni Istenről, illetve hamis szabadságfogalommal egyenesen tagadni akarja Őt! Mi különböztet meg bennünket a többiek-től, azoktól, akik nem a béke országát, az egy akol és egy pásztor küldetését szolgálják?

Szükség van az életben való eligazodáshoz egy olyan érték-skála birtoklására, amelyhez igazíthatom a saját életemet, amelyhez igazíthatja mű-

ködését egy közösség. Az életben való eligazodáshoz, ahogya magyar nyelvünk mondja, az életben való boldoguláshoz szükségünk van egyfajta keretre, szabályzatra, és a ferences jubileumnál maradvá, regulára. Ijesztő fogalmak, mert mi másra gondolunk első hallásra, ha nem arra, hogy megregulázzunk, korlátozzunk a szabályok?

Személyes életem kiteljesedését, hogy azzá váljak, akit Isten eltervezett, egyszóval szentté válásomat egy olyan regula, érték-skála birtoklása szolgálja, amelyhez bátran igazíthatom életemet, úgy egyénileg, mint közösségek.

Tudjuk, hogy az élet előbbre való, mint a szabály, de anyanyelvünknek van egy találó és sajátos kifejezése, mégpedig a kordában tartani, vagyis szükség van egy kordára, amely meg- és összetart. ...A külső keret és a belső lelkiület adja számunkra az életet, az igazi életet, amely gyümölcsöt terem.

Divatos és napjainkban sokat, talán túl sokat is használt és elhasznált kifejezések egyike a fogyasztói társadalom és

annak velejárói, holott tudatosítanunk kell: szolgálni és nem uralkodni, termelni és nem csupán fogyasztani, adni és nem elvárni, csodálni és nem kizsákmányolni, óvni és nem tönkre tenni. Mindehhez pedig: meg kell tanulnunk a tudatosság és a jelenlét fontosságát, azt, hogy nagyobb fokú tudatosságra van szükségünk a 21. század technikai kihívásaival szemben, tudnunk kell különbséget tenni a szükséglet és a szenvedély között, a kívánság és a sóvárgás között – nevezük ezt bölcsességnek –; meg kell tanulnunk értékelni azokat, akik a köz és a közjó szolgálatában állnak és tesznek érte, akik embertársait szolgálják – nevezük ezt megbecsülésnek –; meg kell tanulnunk elfogadni, hogy az idő adomány, amelyet megosztunk egymással – nevezük ezt türelemnek –; meg kell tanulnunk odafigyelni az ajándékba kapott földre, tisztelni és védeni az életet, Istent helyezni a középpontba – nevezük ezt tudatosságnak –; meg kell tanulnunk tisztelni egymásban az Isten képére és

hasonlatosságára alkotott embert, ha szükséges tudjunk bocsánatot kérni és megbocsájtani – nevezük ezt emberségnek –; meg kell tanulnunk az egymás közötti barátság, a tiszteltet, a kölcsönös figyelemesség kötelekeit – nevezük ezt testvériségnek –; meg kell tanulnunk, hogy a mai világban szükség van olyan „fegyvertelen próféták” bizonyosságára, akik figyelmeztetnek a „háborúk embertelenségére”, rámutatva, hogy szükség van a rendezett viszonyra Isten és ember, ember és ember és embercsoportok között, olyan harmonikus állapotra, amelyet erőszak- és félelemnélküliség jellemez, magába foglalva az ember egészségét, jólétét és a szorongatástól való mentességét – nevezük ezt békének.

Meg kell tanulnunk, hogy egy férfi és egy nő együttese, amely a legkisebb társadalmi sejt, az Egyház, a nemzet és a társadalom élete szempontjából pedig alapvető intézmény, a szeretet és az élet közössége...; meg kell tanulnunk, hogy egy történelmileg kialakult tartós közösség tagjai vagyunk, amelyet a közös nyelv, terület, ezeréves értékek, jellegzetes kultúrában megnyilvánuló sajátosságok táplálnak; meg kell tanulnunk, hogy van egy olyan közösség, amely sziklára épül, amelyben mindenkinek helye van, útja a szolgálat, ereje az krisztusi öröm, éltetője a Szentlélek, célja az örökkévalóság.

Bölcsesség. Megbecsülés. Türelem. Tudatosság. Emberség. Testvériség. Béke. Család. Nemzet. Egyház.

A mai gazdasági krízis felfedi, hogy „az emberi környezet és a természeti környezet együtt megy tönkre” (Laudato si’ 48), ezért elmélyülten kell válaszolni a kihívásokra, a prioritásokra oda kell figyelni. Ki-ki a maga hivatásában és küldetésében megerősödve, abból nem kilépve a helyesebb megoldást kell keresse.

Képessé kell válnunk arra, hogy a megbocsájtás által zárjuk a gyűlöletet és a bosszút a kiengesztelődés az egyetértés eszközeivé válva – hangsúlyozta Urbán Erik.

Eljön mindannyiunk számára az idő, amikor át kell lépni az e világot: életünket a földi behatároltság szabja meg, reményeink azonban ezen túlmutatnak. A remény nem azt a fajta könnyed derűt jelenti, mint ami tudja, hogy a dolgok biztosan jól fognak alakulni; a remény inkább azt a képességet jelenti, hogy elkötelezzük magunkat valami értékes dolog mellett, abban a tudatban, hogy elkötelezettségünk döntő, függetlenül attól, hogy milyen eredményeket érünk el. Szeretném, ha ez a tudatosság kísérelné mindannyiunk és minden jóakarát ember életét és szolgálatát. Érték. Felismerés. Döntés. Elköteleződés. Tudatosság. Hűség.

A felelősségvállalás és az elvégzendő munka, a hivatásunk és küldetésünk teljesítése alól nem vonhatjuk ki magunkat. Megszámíltattunk, kevesebbnek találtattunk, erre a válaszuk pedig, túl azon, hogy a helyzettel való reális szembenézés kell legyen, mondhatni létfontosságú az összefogás.

Kicsik és nagyok, fiatalok és idősek érezzünk felelősséget Egyházunkért, nemzetünkért, a társadalomért, egy élhetőbb és emberibb világért, fűzzön bennünket össze egyazon értékazonosság, legyünk értékösök és -megvalósító személyek.

...Ne mondja, és nem mondhatja egyikünk sem, hogy kicsi vagy kevés vagyok. Martin Luther King szavaival élve: „Ha nem lehetsz fenyő a hegygerincen, légy bokor a völgyben, de légy a legjobb kis bokor a kis patak partján. Legyetek bokrok, ha nem lehettek fák. Ha nem lehettek fűtök, legyetek ösvények. Ha nem lehettek nap, legyetek csillagok. Nem a méretetek tesz győztesé vagy vesztesé. Legyetek a legjobbak, bármik is vagytok.”

Igyekezzünk lelkesen felfedezni, mire kaptunk meghívást, a felismerést követően pedig akarjuk azt szenvedélyesen megélni, a magam és a köz javára – bátorított mindenkit a csíksomlyói búcsú szónoka, majd a II. Vatikáni zsinat *Gaudium et Spes* dokumentumából idézve zárta beszédét: „A szeretet és annak műve marad meg örökre.”

Nem elég szomjazni a Lelket, hinni is kell Krisztusban

Huszonöt éves az Új Jeruzsálem Közösség

Az Új Jeruzsálem Közösség alapításának huszonötödik évfordulója alkalmából május 27-én, pünkösd vigíliáján ünnepi szentmisét mutatott be Erdő Péter bíboros, prímás Budapestén, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Informatikai Karán.

Kunzabó Zoltán diakónus, aki huszonéves fiatalokkal együtt alapította meg az Új Jeruzsálem Közösséget 25 évvel ezelőtt, üdvözölte a közös pünkösdünnepet, amelyen több százán vettek részt.

A közösség vezetője felelevenítette, hogy a kezdet kezdetén úttörőnek és kissé szokatlanak számított kezdeményezésük a katolikus berkekben belül. A mai napig vannak, akik így vélekednek róluk, de az alapítót és a közösség tagjait ez nem ingattá meg a munkájuk, küldetésük során.

Továbbra is fontos számukra az evangélium hirdetése, hiszen számtalan példát tudnak felsorolni arra, meny-

nyi embernek, köztük hajléktalannak változott már meg az élete, csak mert meghalották a hívó szót, és befogadták Krisztust a szívükbe. „A 25 év során folyamatosan jöttek olyan impulzusok, hogy igenis szükség van

ránk” – jegyezte meg Kunzabó Zoltán.

Szentbeszédében Erdő Péter bíboros kiemelte: Jézus nem osztogatja a Szentlelket kérés nélkül, nem kényszerít senkit, hogy tőle kérje a megvilágosítást, az erőt, a kegyel-

met, magát a Szentlelket élete problémáinak megoldásához, hanem annak adja meg ezt az ajándékot, aki ég a vágtyól.

Mindenható Isten a Szentlélek. Kérjük őt bátran, kérjük ma is! – buzdította a főpásztor a jelenlévőket. – Ha úgy érez-

zük, hogy nem találjuk a hangot a szereteteinkkel, a családkunk tagjaival, kérjük a Szentlelket! Ha úgy érezzük, hogy elöregszik, elfárad, érdektelenné válik körülöttünk a világ, kérjük a Szentlelket!

Ő ad fiatalságot, és ő önt erőt a szívünkbe.

Ha úgy érezzük, hogy anyanyelvünket már egyre kevesebben beszélik, hogy gondolataink, szavaink haszontalanul porladnak szét a tompaság és a feledés kozmikus ürességében, kérjük a Szentlelket!

Ő ura a jelennek, a múltnak és a jövőnek.

Ha úgy érezzük, hogy a világ változása, a környezet pusztulása és a népek hullámlása között nem találjuk a biztos pontot, és erőt vesz rajtunk a félelem, kérjük a Szentlelket!

Erdő Péter bíboros halálát adta az Új Jeruzsálem Közösség 25 éves működéséért, és kérte, hogy ez a mozgalom a Szentlélek eszköze legyen Egyházunk és népünk számára.

Zsuffa Tünde/Esztergom-Budapesti Főegyházmege
Fotó: Prófuszt Ádám

A Nyolc Boldogság Közösség jubileuma

Nem magunkat, hanem Isten ajándékát ünnepeljük

Mohos Gábor, az Esztergom-Budapesti Főegyházmege segédpüspöke május 27-én, szombaton délután a budapesti Örökimádás-templomban koncelebrált ünnepi szentmisét mutatott be az ötven évvel ezelőtt, 1973. május 25-én Franciaországban alapított Nyolc Boldogság Közösség jubileuma alkalmából.

Az ünnepre eljöttek a testvérek és a szerzetes nővérek a közösség homokkomáromi és pécsi házaiból. Jelen voltak továbbá más szerzetesrendek tagjai, a magyarországi közösség alapítói, az egykori és a jelenlegi barátok, az egyedülálló és a családos laikusok a gyermekekkel, a papi testvériség tagjai, valamint a „Bárány barátai”, akik évente megújított elköteleződéssel kapcsolódnak a közösséghez.

Versegi Beáta Mária CB, a Nyolc Boldogság Közösség tagja a szentmise előtt köszöntőjében úgy fogalmazott: „elsősorban nem magunkat ünnepeljük, hanem Isten ingyenes ajándékát, a karizmát. Ez az élő ajándék ötven év alatt elterjedt a világban. Azt is tapasztaljuk, hogy elköteleződésre hív, vonzásban tart, felkínálja, hogy együttműködjünk vele és továbbadjuk, hiszen nemcsak a mi ajándékunk, hanem sokaké, az Egyházé”.

A három órakor felhangzó harangszó után a *Jubilante Deo* ujjongó énekére bevonult az asszisztencia, a diakónusok, a papi testvériség tagjai és a közösség pap barátai, végül Mohos Gábor püspök. A szentmisén a Nyolc Boldogság Közösség és barátai ének- és zenekara véggezte a zenei szolgálatot a közösség többszólamú énekeiből válogatva.

A szentmise elején Seidel Péter CB, az Örökimádás-templom igazgatója köszöntötte a püspököt, a közösség régi barátját és jótevőjét. „Hogy itt lehetünk ebben a templomban, ezt neki is köszönhetjük. Nyitott volt a Szentlélek indításaira, és támogatott bennünket imával, jótanáccsal.”

Az Ezekiel próféta könyvéből vett olvasmányban elhangzott az ígéret, hogy Isten kihozza sajátjait a népek

közül, megtisztítja őket, új szívet, új lelket ad nekik. Eljének parancsai szerint, igazodjanak törvényeihez, és „népem lesztek, én meg a ti Istenetek”.

A szövegrészlet, amely Szent Pálnak a rómaiakhoz írt leveléből származott, a fogadott fiúság iránti sóvárgásról szól: „Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek, (...) Isten pedig tudja, mit kíván bennünk a Lélek.” A Szent Máté könyvéből vett evangéliumban pedig a közösség lelkiségének középpontjáról, a nyolc boldogságról hallottunk.

„Együtt adunk halálát Istennek, visszatekintve öt évtized ajándékaiért, gyümölcséiért, hogy mindebből reményt, bátorítást merítsünk – kezdte beszédét Mohos Gábor püspök. – Isten megajándékozta az Egyházat és bennünket egy közösség karizmájával. Sokan enélkül nem is ismernek egymást, de a karizma összekapcsol és közösséggé formál minket.

Amit Isten ad, nem feltétlenül készen érkezik. Inkább olyan ajándék, amely arra hív, hogy együttműköd-

junk vele, saját életünkben formáljuk azt, és gyümölcsöt teremjünk. Ha visszatekintünk, igen sok gyümölcs termett a közösség életében és egyéni életünkben is a közösség nyomán: megannyi kegyelem, istenélmény, eligazítás, amely a későbbi utunkat meghatározta.”

Az evangéliumot magyarázva a püspök hangsúlyozta, a nyolc boldogság nem az e világból való, hanem az Istentől való boldogság. Nem azért boldog a szegény, mert szegény, hanem mert szegénységében

képes lehet arra, hogy megnyíljon, és betöltődjön Istennel. A síró sem azért boldog, mert sír, hanem azért, mert Isten megvigasztalja. A nyolc boldogság nem egyfajta jó érzés, örömteli pillanat, hanem olyan valóság, amely lényünket sokkal mélyebben járja át: az Istennel való találkozás és a vele való közösség titka.

„Azért lehetek boldog küzdelmes helyzetekben és sötét pillanatokban is, mert valahol a lelmem mélyén mégis csak összekapcsolódhatom Istennel, közösségben lehetek vele, aki

gyarlóságaim ellenére is éltet, újjá-remt. Istennek ez a hűséges jelenléte megtapasztalható mindenben, amit a közösség átélt. Hűsége reményt ad nekünk akkor is, amikor visszatekintünk, és akkor is, ha előre.”

A püspök felidézte azt az ünnepi eseményt, amikor a Szentatya az ötvenéves jubileum alkalmából találkozott a Nyolc Boldogság Közösség nemzetközi vezetőivel. Hangsúlyozta: az egyházi megújulási hullámban egy Istentől kapott kegyelmi kiáradás gyümölcse a Nyolc Boldogság Közösség, amely bekapcsolódik az Egyház élő közösségébe és annak hagyományába. A szentek lelkisége táplálja a közösség lelkiségét.

A Nyolc Boldogság Közösség sajátos ajándéka a liturgia lelket felemelő megünneplése, ami nemcsak imádság, hanem az égi liturgiába, a soha el nem múló boldogságba való bekapcsolódás – folytatta a püspök.

„Ezek a tapasztalatok igazán közösséggé formálnak bennünket. Megérthetjük, mire teremtett minket Isten, és hogy országá köztünk van. Ugyanakkor folyamatosan hordozzuk tovább az emberi sebzettségünkben és gyarlóságunkból fakadó nehézségeket, küzdelmeket, de ezek nem tudják útját állni Isten kegyelmének. Irgalma minden rosszból képes jót kihozni, mert szeretetének nincs határa. Isten hűséges, ezután is az lesz. Sok mindent megengedett az életünkben, de a nehézségek idején sem hagyott el minket. Köszönjük Istennek azt is, hogy a magyar közösség gazdagította a nemzetközi közösség tapasztalatait” – mondta beszéde végén Mohos Gábor püspök.

Az ünnep a templom kertjében agapéval folytatódott, majd a feltámadási vesperás elimádkozásával ért véget.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

Legyünk a világra nyitott és gondoskodó közösség!

Beszélgetés Massimo Fusarelli ferences generálissal

(Folytatás az 1. oldalról)

A miniszter generális feladata egyben tartani a világban jelen lévő közösségeket, és mindenkit emlékeztetni a nyitottság fontosságára, hogy senki ne zárkózzon magába.

– Hogyan élnek meg napjainkban a ferences karizmát? Változik ez a történelem során?

– Szent XXIII. János pápa azt mondta: az evangélium nem változik, mi vagyunk azok, akik változunk. Vagyis az evangéliumot mindig új módon kell hallgatni, olvasni és megélni. A ferences karizma mindig ugyanaz, de dinamikus valóság, nem tekinthetünk rá úgy, mint kőbe vésett, betartandó törvényre, hanem élni kell. Szent Ferenc életté akarta tenni az evangéliumot, és evangéliummá az életet. A karizmát úgy tudjuk megélni, ha kapcsolatban vagyunk a történelemmel, napjaink valóságával. Ha elveszítjük ezt a kapcsolatot, a karizma elnémul, megmerevedik, múzeumává válik, amely szemlére teszi a múlt darabkáit, de nem segít párbeszédbe lépni a múlttal. Mi főként a jelennel akarunk dialógust folytatni, és ehhez jobban jelen kell lennünk a világban, interaktív módon, vagy ahogyan Szent VI. Pál mondta: „emberségben szakértőként”. Folyamatosan olvasni kell az idők jeleit, de nem politikai szempontból, hanem a hit szemszögéből, hiszen tudjuk, hogy Isten szól és cselekszik a történelemben. A karizma akkor világít, akkor mutatkozik meg a maga erejében, ha kapcsolatban vagyunk korunk történelmével, az emberek életével. Könnyebb lenne csak szabályokat betartani, de akkor a múltban élnénk. Kísértés az is, hogy anélkül tekintünk a jövőbe, hogy a jelen talajába gyökereznénk. A reményt kell továbbadnunk! Nem illúziókat árulni, hanem az igazi keresztény reményt, Krisztust közvetíteni.

– Korunk tragikus valósága az Ukrajnában zajló háború. Milyen kérdések elé állít bennünket ezzel a történelem?

– Kétszer voltam Ukrajnában a háború kitörése óta, először tavaly áprilisban, aztán októberben. A háború megmutatja nekünk Európában: illúzió volt azt hinni, hogy béke van. Gyenge volt az egyensúly, nem állt szilárd alapon. Valaki azt írta, az ukrajnai háború a globalizáció végét jelenti. Véget ért a posztmodern világ, és nem tudjuk, mi kezdődik. Ennek a konfliktusnak a hatásai érezhetők Ázsiában, Afrikában, a szudáni háború is az Ukrajna elleni agresszió egyik hatása, és nem látjuk a kiutat. Ki akar valóban békét? Ki tesz a békéért? Milyen érdekek vannak jelen ebben a konfliktusban? Nagyon fájdalmas az is, hogy két, egyazon hagyományt követő keresztény nép gyilkolja egymást. Szívszorító szembenézni ezzel, mint mindig,

amikor a történelem során a keresztények egymás ellen háborúztak. Mindenki Isten nevében teszi. De milyen Isten nevében? Bizonyára nem a keresztény Isten nevében.

– Hogyan vannak jelen a ferencesek a háború sújtotta Ukrajnában?

– A provinciában hatvanhét ferences testvér él, főként a nyugati területeken, és van egy kisebb görögkatolikus közösségünk is huszonnégy testvérral. A keleti részekben csak két házunk működik. A ferencesek ott maradtak az emberek mellett, segítik őket, különösen az eldugott falvakban maradt időseket, akiknek nehéz élelemhez jutniuk. A szerzeteseket is érinti a háború, családtagjaik harcolnak. Ellátogattam hozzájuk, tartjuk a kapcsolatot, látom, milyen nehéz nekik, mindennap szembeesülnek a szenvedéssel. Sokféle módon segítünk, és már tervezzük a háború utáni feladatokat, iskolák felállítását, az élet újraindítását.

– Szent Ferenc szép példája a béke-teremtésnek: a kereszties hadjáratok idején hatalmas alázattal és bátorsággal ellátogatott Malik al-Kámil egyiptomi szultánhoz.

– A szaracénok megdöbbenek, amikor meglátták ezt a rongyos ruhákba öltözött, fegyvertelen keresztény férfit és a társát, akik – bár a kereszties hadjáratot vezető bíboros nem értett egyet ezzel – a harctéren keresztül mentek hozzájuk. Ferenc az evangéliumot hirdette a szultánnak. Akkoriban elképzelhetetlen volt a vallásközi párbeszéd, de ott két kereső, lelki ember találkozott, akik tiszteletben tartották egymást. Ez a béke-keresés modellje. Ferenc nem akarta magához hasonlót tenni a másikat, hanem elébe ment, hogy találkozzanak, és ott volt közöttük, velük valami, ami nagyobb náluk: a béke. A kereszties hadjárat folytatódott, a keresztények vereséget szenvedtek; úgy tűnt, a béke elveszett. De még ma is beszélünk erről a gesztusról. A béke olyan mag, amely akkor is gyümölcsöt terem, ha abban a pillanatban ez nem látszik.

– Ma hogyan folytatják a ferencesek a békemissziót?

– Az igazságosság és béke ügyét szolgáló szervezetünkön keresztül is jelen vagyunk számos országban. A múlt hónapban Srí Lankán voltam, ahol virágzik a korrupció, erőszak uralkodik. A ferences testvérek az emberek mellett állnak, és nem csak a templomokban. Ott vannak a tüntetéseken is, hogy kiálljanak az emberi jogok mellett, a korrupció ellen. A Fülöp-szigeteken és Mexikóban is küzdenek a szerzeteseink a korrupció és a kábítószer-kereskedelem ellen. Kockázatot vállalnak ezzel, voltak, akiket megfenyegettek, és el kellett jönnük onnan. Brazíliában, Amazóniában új házat nyitottunk, hogy az őslakos népek mellett

álljunk, akiket a központi kormányzat el akar pusztítani, hogy megszerezze a földjeiket. Nem alkotunk hadsereget, de más egyházi szereplőkkel együtt jelen vagyunk ezekben a küzdelmekben. Tavaly jártam a mexikói Tijuánában, láttam az erőszak, a drogok, a prostitúció világát. Csak akkor értjük meg ezt a hatalmas embertömeget, amely a Mexikót az Egyesült Államoktól elválasztó fal felé ömlik, ha a saját szemünk-

lenlét a periférián megváltoztatja az embert. Nem könnyű, nem mondom, hogy minden ferences örömmel szalad a peremvidékekre, de vannak, akik igen, és ők segítenek, hogy lépéseket tegyünk a nézőpont megváltoztatása felé.

– Milyen egyéb kihívásokkal néznek szembe?

– A legelső kihívás a hit: hogy olyan hitünk legyen, ami átjár, betölt és átalakít

kel látjuk a körülményeiket. A ferences testvérek házat nyitottak ott olyan, pszichés betegséggel küzdő emberek számára, akik egyébként az utcán halnának meg. Texasban is nyitottak egy házat, ahol segítsék a migránsokat. Haiti, Kuba, a kongói Kivu tartomány – ahol a nyugati szerzetesvágyat kiszolgáló, elfelejtett háború dúl –, Mianmar... Sok helyet mondhatnánk, ahol jelen vagyunk. Az emberek szenvednek, egész népek szenvednek, és a szerzetes testvérek igyekeznek ott lenni közöttük.

– Mit jelent a ferencesek számára az, hogy jelen vannak a perifériákon?

– 2009-ben azt kérték az előjáróm, hogy vegyek részt egy új közösség elindításában Róma keleti peremvidékén, ahol a legtöbb migráns él. Nyitottunk egy kis házat, és ott voltunk közöttük, különösen a családok mellett állva. Róma központjában születtem és nőttem fel, s azzal, hogy kimentem a városom peremére, más nézőpontból láttam Rómát. Más hallani róla, és más ott élni, osztozni az emberek sorsában, kapcsolatban lenni a város rengeteg nehézséggel küzdő részével. Kimenni a periféria és ott élni azt jelenti számunkra, hogy megváltoztatjuk a nézőpontot. Sürgető szükség van erre, de nagyon nehéz, számunkra is. A Fülöp-szigetek egy déli szigetén évente húsz tájfűtő el a gyakorlatilag papírból épült picinyke házakat és a bárkákat, mégis nagyon lelkes szerzetesársakat láttam ott. A je-

minket. Nem magától értetődő, hogy minden papnak, szerzetesnek ilyen a hite. Nem azt mondom, hogy elvesztik a hitüket, hanem hogy nem az első helyet foglalja el az életükben. Szükségünk van arra is, hogy megálljunk, elcsendesedjünk, ahogyan most Szentkúton láttam, ahol a szerzetesek egyhetes csendes imádságra vonultak vissza. Sokat dolgozunk a kiskorúak és a sebezhető felnőttek védelmében is, a képzésben, a megelőzésben, az esetek kivizsgálásában. Az áldozatokat helyezzük a középpontba, miközben kísérjük azokat a testvéreinket is, akik beleestek ebbe a vétekbe. Én is tanulom még ezt az utat, és azt látom, hogy ez az emberiség nagy iskolája. Nagy fájdalommal jár, különösen, amikor meghallgatjuk a világ különböző részein élő áldozatokat, ugyanakkor nagy lehetőség is arra, hogy megváltozzon a mentalitás, és olyan közösséggé váljunk, amely képes gondoskodni a legkisebbekről.

– Elkezdődött a ferences jubileum, idén a regula és a greccioi betlehem nyolcszázadik évfordulóját ünnepljük. Mit jelentenek ezek a megemlékezések?

– A megerősített regula a ferences testvérek szabályzata, ma is eszerint élünk. Meg lehet élni a regulát egy olyan krízisidőszakban, mint a mai? Lehet ez a nyolcszáz éves szöveg stabil pont az életünkben, amelyre támaszkodhatunk? Én mindig magamnál hordom benne van az első szavakban:

megtartani és megélni Krisztus szent evangéliumát, ez a kisebb testvérek élete és regulája. Inspirációnak kell tekintünk a regulát, nem pedig szabályzatgyűjteménynek. A betlehem közvetlenül szólítja meg az embereket, de a greccioi karácsony középpontjában mégsem a betlehem áll, hanem Krisztus. Ferenc nem visz oda gyermeket, csak a tehén és a szamár van ott a templomban és egy kis szalma: messiási szimbólum-

beri dolog volna. A fájdalom nem cél, de az élet része. Ha helyet adunk a szenvedésnek, a fájdalomnak, a korlátok megtapasztalásának, az megnyit minket a szeretetnek. Ferenc engedte megsebezni magát, megtanulta szeretni Istent és szeretni az embereket. 2025-ben a *Naphimnusz* ünnepe lesz. Gyönyörű szöveg, mindenkinek könnyeket csal szemébe, de ne felejtjük, hogy egy vak ember írta, aki már nem látta a természet szépségét, amiről énekelt. Nem ökológiai himnusz ez, hanem Isten dicsőítése a teremtett világ szépségeért. Megtanít úgy látni Istent, mint aki minden dologban jelen van. Üzeni, hogy tanuljunk meg gondoskodni az emberről, a teremtett világról, a ránk bízottakról. 2026-ban Szent Ferenc halálára, húsvétjára emlékezünk. Ferenc a nővérenek hívja a Holdat, fivérének a Napot, és nővérenek hívta a halált is. Mert a halál is teremtés, nem pedig az utolsó valóság. Megismerte és befogadta a halált úgy, mint egy teremtést, olyasvalamit, aminek vége lesz. Nem a halálé az utolsó szó. Az utolsó valóság Isten szeretete, amelybe átlépünk. Napjainkban, a háborúk, járványok közepette nagy szükségünk van erre az üzenetre. Ferenc halála üzenet az életről.

– Milyen céllal, milyen üzenettel érkezett Magyarországára?

– Már tavaly meghívtak a csíksomlyói búcsúba, de akkor nem tudtam jönni. Idén örömmel fogadtam el a meghívást ebbe az országba, amely a maga különleges nyelvvel, sajátos identitásával különleges helyet foglal el Európa szívében, Nyugat-Európa és a szláv világ között. Tudom, hogy Magyarország feszültséget él meg az Európai Unióval szemben, más a látásmódja. Ezért a testvéreknél tett látogatásom meghívás arra, hogy tisztán lássuk, hol állunk, mi az identitásunk, és meghívás arra is, hogy nyitottak legyünk a párbeszédre. Ne zárkózzunk be a kereszténységünkbe, hanem legyünk nyitottak a változó világra, amely ugyan bizonyos határok közé kényszerít minket, kulturális, olykor ideológiai határok közé is, mégse legyünk olyanok, mint akik visszavonulnak a várukba, és az utolsó vérükig küzdenek, hanem tanuljunk meg a határokon létezni. Ahogyan Ferenc tette, aki átjárta a határokat, elindult a leprás, az egyiptomi szultán, a bűnös testvérek felé. Európa bizonyos területein jelen van az a kísértés, hogy a keresztények feladják a küzdelmet, nem marad mondanivalójuk. Más helyeken pedig erős a kísértés a bezárkózásra. A ferences karizma segítségével megérthetjük, hogyan lehetünk jelen ezekben a helyzetekben, és úgy láttam, hogy a testvérek nyitottak erre.

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Merényi Zita

Fejlődő kapcsolatban a gyermekünkkel

Beszélgetés Süveges Gergővel az Apakulcs programról

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezek a cikkek aztán felkerültek a weboldalamra és a *hirado.hu* weboldalára is. Végül született belőlük két könyv, az *Apa-kép-írás* és az *Apaszem*, melyeknek gyűjteményes kiadása tavaly jelent meg a Harmat Kiadó gondozásában *Apakaland* címen. A családunk történetét írtam meg a könyvekben. Ez egyrészt azért volt fontos nekem, mert így fel tudtuk venni a küzdelmet a feledéssel szemben, másrészt szólhattam egy lényeges témáról, ami a kétezres évek elején még annyira sem volt a közbeszéd tárgya, mint ma. Talán az első fecsként kezdtem írni a családról apaként.

– Hogyan jutott el az apakulcsok megfogalmazásáig?

– Jó pár évvel ezelőtt felkértek, hogy tartsak előadást az apaságról százötven óvónőnek. Törtem a fejem, hogy mit tudnék mondani nekik. Azután több helyre is elhívtak előadónak, és az egymást követő alkalmak során lassanként kristályosodott bennem: nekünk, apáknak talán az jelenti a legnagyobb kihívást, hogy közelebb tudjunk lépni a gyerekeinkhez. Ne zárkózzunk be, ne gondoljuk, hogy nekünk csak annyi a dolgunk, hogy megteremtjük a család létfeltételeit, és elvárásokat támaszszunk a gyerekeink felé. Azon gondolkodtam, hogy mit jelent a kapcsolódás, és vannak-e olyan alapelvek, amelyek segítenének bennünket ebben. Ezeket az alapelveket neveztem el apakulcsoknak, melyeket bármelyik apa bármelyi élethelyzetben és családi állapotban alkalmazni tud annak érdekében, hogy megtalálja a saját megoldásait. Az apakulcsok nem modellek. Előttünk álló példából nagyon sok van, de azokat meg kell szűrni ahhoz, hogy meglássuk, mi az, ami valóban nekünk szól belőlük. Az apakulcsok ugyanakkor nem is nevelési praktikák. Nem arról szólnak, mit csináljak akkor, ha nem jön haza időben a gyerek, vagy ha megint a telefonját nyomkodja. Az apakulcs egy másik szint: arról beszélnek, hogyan tudunk közelebb kerülni a gyerekeinkhez.

– Melyek ezek az alapelvek?

– Három apakulcs szolgálja a kapcsolódást. Az első a tudás kulcsa, amelynek a hívószava: *ismerd*. Ahhoz, hogy kapcsolódni tudjak a gyerekeimhez, tudnom kell, kicsoda ő, mi foglalkoztatja, mi tölti el örömmel, mi izgatja, mitől fél. Tudni szeretném azt is, mivel kergetem fel egy perc alatt a plafonra, és mivel tudom onnan visszacapatni, milyen környezet veszi körül, milyen hatások érik. A tudás kulcsának van egy másik oldala is: engedem-e a gyerekeimnek, hogy ismerjen engem. Adok-e magamról információt? Meg tudom-e mutatni neki, hogy mitől félek, minek örülök, mi foglalkoztat? A kapcsolódás kölcsönös, úgy jön létre, hogy kíváncsi vagyok a gyerekeimre, és hagyom, hogy az ő kíváncsisága is utat találjon felém.

– Vannak arra vonatkozó tanácsok, hogyan érdemes kommunikálni a gyermekünkkel?

– Minden kulcshoz tartozik négy-négy „kihívás”, amelyek tulajdonképpen apai magatartásformák. Például a tudás kulcsában az első éppen a kommunikációra vonatkozik: ez a csendben lévő apa kihívása. Nem könnyű... Nekünk, apáknak állandó késztetésünk van arra, hogy amint létrejött a gyerekekkel a szemkontaktus, azonnal tanítsuk, átadjuk neki az összes tudásunkat. Ellenben, ha időnként képes vagyok becsukni azt a nagy számat, akkor egészen csodálatos dolgokat tudhatok meg a gyerekeimről. Merőben új felismerésekre juthatok, ha csak hallgatom őt, figyelek rá, és nem kezdek rögtön azon gondolkodni, milyen bölcsességet fogok válaszolni neki.

A második magatartásforma is a kommunikációval kapcsolatos: ez az érdeklődő apa. Tudok-e jól kérdezni? Arra a kérdésre, hogy mi volt ma az iskolában, mindig az a válasz: semmi. Az ország háromezer kétszáz településének több tízezer iskolájában „soha semmi nem történik” az év egyetlen napján sem. Tudok-e úgy kérdezni, hogy az valódi kíváncsiságot, valódi nyitottságot sugározzon a gyerekek felé?

– Tudna példát mondani arra, mit jelent a tudás kulcsának alkalmazása különböző életkorokban, különböző élethelyzetekben?

– Egy csecsemő esetében azt jelenti, tudom-e, hol vannak a cumisüvegei, hogy hason vagy háton szeret-e aludni, s tisztában vagyok-e például azzal, hogy a pelenka belső peremét ki kell hajtani, miután becsomagoltam ömlesztőgátát, mert különben nagy bajok lesznek. Mászt jelent a tudás kulcsa egy kétéves, egy négyéves és egy huszonöt éves gyermek esetében. És nyilvánvalóan mást jelent a gyerekekét egyedül nevelő apának, s mást annak, aki kéthetente látja a gyerekeit. Nem az a feladat, hogy az aktuális élethelyzetünktől teljesen idegen magatartásformákat vegyünk fel, hanem hogy használjuk ki azt a lehetőséget,

ami a rendelkezésünkre áll. Ha ez kéthetente egy héttel, akkor azt szeretném felhasználni arra, hogy kicsit jobban megismerjem a gyerekeimet, és magamat is jobban megismerhessem vele.

– Mi a második apakulcs?

– A jóakarát kulcsa. Ennek a hívószava: *szeresd*. Vajon képes vagyok-e a gyerekeimet akkor is szeretni és jól tenni vele, amikor az érzelmeim ezt nem támogatják? Nyilvánvalóan könnyű szeretni őt, amikor lepkék kergetőznek a gyomromban, kipirul az arcom, elszorul a torkom. De nagyon sok az olyan pillanat is – és az a gyanúm, ebből van több –, amikor az érzelmeim nem segítik a szeretetemet, sőt akár éppenséggel az ellenkező irányba vinnének. Képes vagyok-e nemcsak érzelmi alapon, hanem döntés által szeretni a gyerekeimet?

A jóakarát kulcsának is két oldala van. Az egyik: meg tudom-e mutatni a gyerekeimnek, hogy fontos nekem, hogy most ő a fontos; hogy fontosabb, mint az a nagyon fontos dolog, amivel éppen foglalkozom; hogy fontosabb, mint én saját magamnak. A másik: meg tudom-e mutatni neki, hogy az élet alapvetően szép, hogy rengeteg minden történik velünk, aminek örülhetünk, miközben persze el tudjuk mondani azt is, miért nehéz, miért aggasztó vagy félelmetes egy-egy helyzet.

– Amikor az érzelmek ellenében, döntés alapon szereti az apa a gyereket, kifejezheti a haragját, a negatív érzéseit?

– Persze. Ez nem azt jelenti, hogy a rossz érzéseket a szőnyeg alá kell söpörmöm. Mondhatom, hogy most dühös vagyok, csalódott vagyok, vagy valami rettenetesen rosszul esett nekem. Ez viszont már a tudás kulcsához vezet vissza: ahhoz, meg tudom-e mutatni a sebezhetőséget, az aktuális érzelmi állapotomat.

– Mi a harmadik kulcs?

– A szövetség kulcsa. Hívószava: *támogasd*. Ennek is két oldala van. Az egyik: szeretném a gyerekeim fejlődését és növekedését szolgálni, hogy

túlnőjön rajtam, messzebbre jusson, ügyesebb, okosabb, sikeresebb, boldogabb legyen. Tudok-e tenni ezért? Tudom-e önzetlenül dicsérni, jól ösztönözni? Mi az, amit az egész életem sugall: hogy küzdünk, de úgyis hiába, teljesen fölösleges? Vagy az, hogy talán most nem sikerült valami, de próbáljuk meg újra, keressünk másik utat, és sikerülni fog?

– Sokszor előfordul, hogy a szülők, anélkül, hogy tudatában lennének, tulajdonképpen önmagukat szeretnék „meghosszabbítani” a gyerekeikben.

– Ez megint csak a tudás kulcsára vezet vissza: képes

vagyok-e meglátni a gyerekekben azt, amiben jó. Vagy a saját be nem töltött vágyaimat próbálom megvalósítani rajta keresztül? Engem nem vettek fel az orvosira, ezért belőled orvos lesz, akkor is, ha belepusztulsz, édes gyerekeim... Ez a hozzáállás éppen azt jelenti, hogy egyáltalán nem érdekel, milyen képességekkel és talentumokkal van megáldva. Abban kell segíteni a gyerekeimet, hogy növekedni tudjanak abban, amiben valóban tehetségesek.

– Mi a szövetség kulcsának a másik oldala?

– Hogy ki akarom fejezni: itt vagyok veled, melletted. Nem fogom megszakítani, nem fogom megtagadni ezt a kapcsolatot. Az apád vagyok, és akármilyen örültséget csinálsz, én mindig veled vagyok. Ez nem azt jelenti, hogy mindennel egyetértek. Lehet, hogy nagyon komoly vitáink

vannak. De az apaságot soha nem fogom eldobni.

– A saját tapasztalatok mellett melyek voltak azok a források, amelyek segítették kialakítani ezt a szemléletet, és meghatározni ezt a három fogalmat?

– Az az elmúlt negyvenhat év tapasztalatai sűrűsödnek össze. A saját négy gyerekeim esetében láttam, hogy ezek az alapelvek működnek. Mivel coach is vagyok, segítő beszélgetéseket folytatók családokkal, egyénekkal, cégekkel, cégvezetőkkel, így sok élethelyzetet megismertem. Az olvasmányaim és a közösség-élményeim is támogattak. Azt hiszem, az apaságunk valami olyasmí, mint az anyanyelvünk: egy részét genetikusan hozzuk magunkkal, más részét a családból kapjuk, majd aztán szétvesszük a világban, hogy más hogyan beszél, miként kommunikál. A „szétvesszés” ebben az esetben lehet olvasmányélmény vagy akár egy tréningen való részvétel. Rengeteg külső és belső tapasztalat halmozódott fel bennem, amelyekből ezeket az alapelveket szűrtem le, mint ahogy az aranyat a homokból kiszitálja az aranymosó.

– A gyerekeik kamaszok, a legnagyobb húszeves. Ők mit szólnak ahhoz, hogy az apukájuk ennyire „profí”?

– Érzik a hiányomat az Apakulcs-tréningek szombatjain... A „profí” helyett inkább azt mondanám: folyamatos tanulásban és képzésben lévő apa vagyok. Van a kezembem egy segítő szempontrendszer, ami alapján igyekszem kiküszöbölni a hibáimat. Ez a struktúra nekem is sokat segít, mint mindenkinek, aki eljött egy tréningre, vagy meghallgatott egy előadást. Nem váltam hiper-szuper apává, de nem is az a cél, hogy egyetlen nap alatt egyről a százra ugorjunk, hanem hogy harminckettől előrelépjünk a harmincháromra. Mindig keresem azt az apróságot, amin most dolgozni, változtatni szeretnék, és akkor már tettem egy picit lépést afelé, hogy jobban kapcsolódó apa legyek. Mindig csak egy lépést teszek előre, és remélem, hogy haladok. Az apakulcsok nem helikopterek, hanem alapelvek, amelyekre építhetünk. Az építkezés pedig mindig hosszabb és fáradtságos folyamat.

– Előadásokat, félnapos és egész napos tréningeket tart ebben a témában. Ezek hogyan szerveződnek?

– Az előadások meghívásos alapon működnek. Az elmúlt tizenöt évben, amióta az apairódom sokat gazdagodott. Ma már többen foglalnak a témával, és többen is érdeklődnek iránta. Szívesen megyek bárhová, hogy együtt gondolkodjunk arról, hogyan tudunk jobban jelen lenni a gyermekeink számára. Az Apakulcs-tréningekre

tapasztalatom szerint azok az apák jönnek el, akik felismerik, hogy van miben fejlődniük. Ez nem azt jelenti, hogy rossz apák lennének, sőt, remek apák egytől egyig. A jó apa ismérve, hogy fejlődni szeretne. A fejlődni vágyó apa a jó apa. A tréningek szűk körűek, általában szombaton kilenctől ötig tartanak. A budapesti helyszíneket én szoktam meghirdetni, jelentkezni az *apakulcs.hu* weboldalon keresztül lehet. Az utóbbi időben sok helyre hívtak: előadásorozatot tartottam a Felvidéken, Kecskeméten két tréningre is lehetőség nyílt, de voltam Zalaegerszegen és Pápán is. Szívesen viszem a tréninget bárhová.

– Mennyire homogén vagy heterogén a csoportok összetétele? Különböző élethelyzetekben élő apák találkoznak?

– Gazdagító, ha sokféle apa van együtt egy tréningen, mert a tapasztalataik összedóznak. Teljesen másképpen tekintenek a családjukra és a helyzetükre, amikor az övékétől eltérő életformákat és gondolkodásmódokat ismernek meg. Nem vetélytársak, hanem útitársak vagyunk egymás számára. Ugyanakkor olyan is előfordul, hogy hasonló élethelyzetben lévő apák vesznek részt egy alkalmon. Például az Egyszülős Központban is tartottam már tréninget, gyermeküket egyedül nevelő apáknak. Ezek is nagyon gazdagító alkalmak.

– Milyen gyümölcssei vannak a tréningeknek?

– Nagyon megerősítő, amikor egy napot együtt töltünk tizen-tizenketten csak férfiak, apák. Itt sem kell eljátszani a rendíthetetlen olomkatonát, nem viselünk álarcozat. Tudjuk, hogy mindannyiunknak vannak nehézségei, örömei, félelmei, és szeretnénk kezdeni valamit ezekkel. A csoportmunkában előremutató felismerések születnek. Felszabadító, amikor látszik, milyen lépéseket kell megtennem, az apaságom mely területén kell dolgoznom. Az anonim visszajelzések alapján a tréningeket a résztvevők több mint kilencvenöt százaléka hasznosnak ítéli. Volt, aki azt mondta, középiskolában kellene tanítani ezt. Más így fogalmazott: „Ha a gyermeked tudná, mit kapsz a tréningen, elküldene.” Hasonló segítséget nyújt az Apakulcs című könyv és a weboldalon található nyolcféle teszt is, amelyeket bárki ingyenesen kitölthet. Meggyőződésem, hogy a családi élet Maslow-piramisának alján a kapcsolódás van. Ez a három kulcsszó az, amit alkalmazni érdemes: ismerd, szeresd, támogasd. Ha ezek harmóniában működnek, akkor megszületnek azok az emlékezetes pillanatok, amikor úgy érezzük: Jó nekünk így együtt lenni. Milyen jó, hogy vagyunk egymásnak!

Vámosy Erzsébet
Fotó: Fábrián Attila

Csendbe hívunk

Pünkösdi jubileumokat ünneplő bakonybéli bencéseknel

„Vallis musicalis – Csendbe hívunk” mottóval május 25. és 29. között „beavató előadások”, koncertek és kórusakadémia révén évszázadok liturgikus zenei életébe kaphattak betekintést mindazok, akik pünkösdi idejére a bakonybéli Szent Maurícius Monostorba látogattak. A bencés közösség egészen őszig számos további értékes programot kínál a látogatóknak.

A zenei eseménysorozatot a Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa Kultháló programja keretében rendezték meg. A Kultháló olyan, alulról építkező, önszerveződő alkotóközösségek hálózata, amelyek célja a művészet közelítése a befogadókhoz és a kulturális értékek teremtés. E hálózat bázisain a művészet megtapasztalásának különleges alkalmait tesz ki lehetővé a szervezők, a komolyzene területén például úgy, hogy zeneszerető kis-közösségek (olykor világhírű) kórusokat, hangszereseket és énekeseket látnak vendégül.

A program május 25-én Veszprémben, a Pannon KözTÉR szellemi műhelyben kezdődött, majd 26-án Bakonybélben, a Boldog Gizella Közösségi Házban folytatódott, ahol Vikman Pál karnagy, az Orlando Énekegyüttes alapítója és a Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa zenei menedzsere bemutatta az érdeklődőknek az 1982-ben Marcel Pérès által alapított Ensemble Organumot, amely a pünkösdi héttvégére idén Bakonybélbe látogatott. A másnapi koncerthez kapcsolódóan a karnagy beszélt az együttes *Pünkösdi az órómai zenei hagyományban – Missetételek a 7–13. századi régi római kéziratokból* című műsoráról. Rávilágított, hogy mi különbözik az órómai ének az általunk ismert gregoriántól, illetve igyekezett megválaszolni azt a kérdést, hogy vajon van-e híd a korai kereszténység zenéje és a napjainkban énekelt gregorián között.

Ezen az eseményen „meghallhatjuk, mi történik, ha a szokásosnál figyelmesebben időznek egymással (a résztvevők), és ha a valódi befogadást elősegítő kurzusokkal is megszólítják a közönséget” – fogalmazott Vikman Pál május 27-én a bakonybéli monostor Barokk termében, ahol vele együtt Marcel Pérès, Baán Izsák OSB perjel és Nagy Krisztián, a Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa Kultháló projektmenedzsere osztotta meg a jelenlévőkkel, hogyan is született meg a programsorozat ötlete, s miért éppen a bakonybéli bencés szerzetesek adtak ott-hont neki. A beszélgetést Bakony Anna, a Szent Maurícius Alapítvány elnöke moderálta. Elmondta: ez az év kiemelten fontos a Veszprém vármegyei település bencés közösségének életében, ugyanis Szent Gellért remeteszobrára vonulásának ezredik, illetve a monostor újjáalapításának huszonötödik évfordulóját is idén ünneplik. Baán Izsák perjel hangsúlyozta, ez a szép együttállás lelki töltetkezésre, elcsöndesedésre hív, ugyanakkor a programsorozat révén alkalmat teremt arra is, hogy

megszólítsák mindazokat, akik művészeti élményt, szakmai közösséget keresnek.

Baán Izsák szerint fontos megtalálni az egyensúlyt: a világi tevékenységek – ha mégoly értékesek is – nem vehetik el azt az időt és figyelmet, ami Istenet illeti. A monostor szerzetesei ezért féltve óvják a napnak azon részeit, amelyeket elcsöndesedéssel, imádsággal tudnak tölteni. A bakonybéli bencések bizonyos liturgikus alkalmait ugyanakkor nyitottak: a napi négy énekes imaóra – a reggeli ludesbe, a déli imaóra, a közös esti imába, azaz a vesperásba, valamint a napi zsolozsma utolsó részébe, a completoriumba – bárki bekapcsolódhat. Így volt ez most pünkösdkor is. „A zene erőforrás. A zene megújít. A zene segít újra kapcsolódni.

Az első keresztények a zsidó istentiszteleti hagyományokra és a környezetükben jelen lévő vallási szokásokra támaszkodva alkották meg a liturgikus énekeiket, amelyek már a jeruzsálemi templomi liturgiákban is szerepeltek. Az órómai ének képviseli a késő antikvitás görög–latin zenéjének legrégebbi változatát, s ez jelenti a hiányzó láncszemet a bizánci ének, a kopt, az örmény, a szír egyházi ének s az arab és a nyugati zene között. Így központi he-

A Tóth Márton művészeti vezetésével működő Gemma énekegyüttes *Az angol egyházi zene évszázadai* címmel adott koncertet 28-án este. A több mint ötszáz évet átívelő műsor betekintést nyújtott a szigetországi zenéjének különleges hangzásvilágába. Az együttes az angol vokálpolyfónia olyan gyöngyszemeit szólaltatták meg, amelyeket szerzőik – például Tallis, Byrd, Purcell, Britten, Vaughan Williams, Whitbourn – kifejezetten liturgikus haszná-

Baán Izsák bencés perjel: a zene erőforrás, a zene megújít

Marcel Pérès gregoriánt énekel

A Gemma Énekegyüttes is fellépett Bakonybélben

Az énekelt szó, amely napról napra betölti a bakonybéli templomot, mindannyiunk számára a megújulás forrásává válik” – fogalmazott a bencés perjel.

Május 27-én, a vesperás után a dél-franciaországi Moissac Szent Péter-apátságában működő Ensemble Organum koncertjét hallhatta a templomban a közönség. A világhírű együttes, amely a középkori liturgikus repertoár módszeres feltárására vállalkozik, első ízben járt Magyarországon. A koncertet – amelyet a Bartók rádió rögzített és műsorára tűz majd – 28-án és 29-én interaktív szakmai workshop egészítette ki, amelyen Marcel Pérès a gregori-

ánt megelőző középkori zene világába avatta be az érdeklődőket.

A korai Egyház római gyökerekkel rendelkező, ám még a görög tradíciókat és jellegzetességeket is tisztán őrző liturgikus énekei Nagy Károly császárra is mély benyomást tettek. Így történt, hogy elterjedtek a Frank Birodalomban, majd Európa különböző tájain, s később számos dialektussal gazdagodva tértek vissza Rómába, hogy aztán a 8. századtól egészen a 13. századig ez a – számos új elemmel kiegészült – énekmód határozza meg az egyházzenét. Először a 9–10. században jegyezték le ezeket az énekeket. Szoros értelemben

véve ma ezt a törzsanyagot nevezük gregoriának, utalva az elnevezéssel Nagy Szent Gerely pápára, akinek nagy szerepe volt ebben.

Az időlegesen elfelejtett gregoriánt a 19. század végén, a 20. század elején fedezték fel újra, s a kéziratban fennmaradt kottákat vizsgálva megállapítást nyert, hogy e dallamkincs legnagyobb részét Nagy Szent Gerely működése alatt és után keletkezett, bizonyos része azonban már jóval korábban.

lyet foglal el a zenetörténetben is, hiszen mindenekelőtt benne rejlik a jeruzsálemi templomi éneklés és a görög zenei örökség közötti kapcsolat lényege. A 6–8. század közötti források vizsgálata tehát kulcsfontosságúnak mutatkozott a gregorián kialakulása és a görög zenei örökség közötti kapcsolat megértéséhez. Az Ensemble Organum repertoárjának énekei közül a legkorábbiak a 6. századra datálhatók: ez az órómai zene izgalmas világa.

latra szántak. Ezt megelőzően, a délelőtti folyamán a Gemma látta el a zenei szolgálatot a pünkösdvasárnapi ünnepi szentmisén, amelyet Halmos Ábel OSB, korábbi perjel mutatott be; a szentbeszédet Baán Izsák mondta.

Különleges élmény részévé válni egy évezredes tradíciókat őrző szerzetesközösség lelki- és imaéletének, belehelyezkedni a mindennapjaikat meghatározó ritmusba. Bár-mikor érkezünk is a monostorba, az énekelt imaalkalmakat érdemes legalább egyszer meglátogatni.

Bakonybél bencés szerzetesei egészen őszig további értékes eseményekre várják a látogatókat. Július 1-jén monostori nyílt napot tartanak, augusztus 20-án Szent István ünnepére hívunk, szeptember 22–24. között pedig *Gellért-ünnep Bakonybélben* címmel lesznek programok. Az eseményekkel kapcsolatban érdemes felkeresni a Szent Maurícius Monostor honlapját (bakonybel-monostor.hu).

Horogszegi-Lenhardt Erika
Fotó: Horogszegi Tamás, Oláh Gergely Máté

IMAÓRA

Kútvoľgyi Szűz Mária-engesztelőkópola: engesztelő virasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárszentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Gálgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75-77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karításcsoportjának szándékára, a harmadikon az imalábadá elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirasztást tartunk Magyarországra, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmise után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajorplebania.hu/>

Kaposfüreden Szűz Mária Efezusi Háza (Kaposfüred, Állomás u. 61/a) várja az engesztelő híveket közös imádságra minden elsőszombaton 10 órától. Zarándokcsoportok bejelentkezése: +36/70-363-7645 (Mezőfi Zoltán), www.mariahaza.hu

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért: június 6., kedd. A boldoggáavatási szándékra mondott szentmiséket 7 órakor élőben közvetíti a budapest-városmajori Jézus Szíve-templomból a Magyar Katolikus Rádió, az egri bazilikából a Szent István Rádió.

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141.): június 8-án 18 órától 11-én 13 óráig Kardos Csongor ferences házfőnök atya lelkigyakorlata „Szent Ferenc az Isten dicséret útján”. Június 14-én 18 órától 17-én 13 óráig Kovács Cs. Albert atya lelkigyakorlata: „A szenvedés misztikája”. Június 22-én 18 órától 25-én 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „A megkülönböztetés a 21. században”. Június 29-én 18 órától 30-án 13 óráig a Máriás Papi Mozgalom lelkigyakorlata HÍVEKNEK Solti János SJ atyával. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Lelkigyakorlatot tartanak szentségi házasságban élő pároknak Máriaesnyőn, a Máriaesnyői Lelkigyakorlatos Házban (Gödöllő, Kapucinusok tere 3.) június 15-18. között, csütörtöktől vasárnapig. Vezetik: Gregor Gábor és Ági, valamint Ruskó Norbert atya. Kortól függetlenül szeretettel várunk minden megújulásra váró házaspárt! Érdeklődni a jezusakozeppont@gmail.com e-mail-címen lehet.

BŰCSŰI SZENTMISE

Vértessomlón Sarlós Boldogasszony-búcsút tartanak július 1-jén és 2-án (szombaton és vasárnap) a Sarlós Boldogasszony-kegytemplomnál. Szombaton 19 órakor előesti szentmise lesz, melyet Mórocz Tamás bodajki plébános, kanonok celebrál. Utána virasztás, szentségimádás. A vasárnapi programokból: 9 órakor gyülekezés a faluban a kápolna előtt (Rákóczi Ferenc utca 48.), 10 órakor ünnepi szentmise, amelyet Spányi Antal megyéspüspök mutat be. 16 órakor dr. Csókay András idegsebész tart előadást, majd könyveddikálás lesz. A 17.45-kor kezdődő záró szentmisét Szlama Ákos újművész atya mutatja be. A rendezvényre a belépés ingyenes. További információ: e-mail: vertessomlo.plebania@gmail.com Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

ELŐADÁS-SOROZAT

A Szent Margit-templom felszentelésének 90. évfordulója alkalmából előadás-sorozat tartanak a Szent Margit-templomban (Budapest XIII., Szent Margit tér 1.). Időpontok: 2023. június 1., szeptember 7., október 5., november 2., december 7. A felhívások szülő lelki estek központi témája: Parancsok szeretetből – A tízparancsolatról a 21. században. 18 órakor szentmise két szín alatti áldozással, 19.30-tól szentsegimádás orgonaimprovizációkkal. A szentmisét és a tanítást Monostori László esperes, plébániai kormányzó tartja. Bővebb információ: <https://margitos.hu/>

FELVÉTELI

A Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola a 2023/2024-as akadémiai évben is ösztöndíjas helyekkel és gazdag tanulmányi kínálattal várja az egyházi, oktatási és szociális tanulmányok iránt érdeklődőket. Önálló szakok: hittanár-nevelőtanár (osztatlan MA), teológia (osztatlan MA), katekéta-lelkipásztori munkatárs (BA), pasztorális tanácsadás-szervezetfejlesztés (MA), hittanár-nevelőtanár (másoddiplomás MA). A szakokat nappali és levelezős rendben egyaránt meghirdetik. (Kivételt képez a pasztorális tanácsadás-szervezetfejlesztés szak, amely csak levelezős formában indul.) Jelentkezési határidő: 2023. június 10. (közvetlenül a főiskolán – <https://pp-hf.hu/kepzes/jelentkezés-felveteli/>). Bővebb információ: <https://pp-hf.hu/felveteli-2023-2/>

KÉZMŰVES NAPOK

A Segítő Nővérek Rendházában (Csobánka, Templom köz 4.) Czako Ágnes SA vezetésével kézművesnapokat tartanak június 28-án estétől július 2-án délutánig. „Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott” (Ter 1,31). Jelentkezni lehet: segitonoverekcsob@gmail.com Határidő: június 15. Bővebb információ: www.segitonoverek.info

MEGEMLÉKEZÉS

Forsthofer Máté bencés atya halálának 33. évfordulóján szentmisét mondanak érte a budapest-belvárosi Ferences templomban (Budapest V., Ferenciek tere 9.) június 8-án, csütörtökön este fél 7-kor.

FELHÍVÁS

Konkurzus a Katonai Ordináriátuson, a Katolikus Tábori Püspökség székházában (Budapest V., Szabadság tér 3.). Berta Tibor dandártábornok, tábori püspök, katonai ordinárius 2023. június 15-én, csütörtökön 10 órától felvételi beszélgetést tart azoknak, akik elhivatottságot éreznek az áldozópapi hivatásra, és a Magyar Honvédség kötelékében katonalelkészként szeretnének lelkipásztori szolgálatot teljesíteni. Kéri a jelentkezőket, hogy az ordináriátus fenti címére június 10-ig postai úton küldjék meg a következő dokumentumokat: kézzel írt önéletrajz, kézzel írt felvételi kérelem, nagyalakú keresztlevél, a szülők házasságlevele, plébánosi vagy lelki vezetői ajánlás, érettségi bizonyítványról, illetve felsőfokú diplomáról készült fénymásolat. További információ: +36/1-474-1270, +36/1-474-1271, egyházi e-mail: hmkt.p.iroda@gmail.com

SZAKMAI NAP

Lelkigondozói Szakmai Napot tartanak Vácott június 3-án, szombaton 10 és 14.30 óra között. Helyszínek: Irgalmasrendi kórház kápolnája (Március 15. tér 7.), püspöki palota díszterme (Migazzi Kristóf tér 1.). Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várunk. A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Jelentkezés: <https://intranet.vaciegyszegye.hu/>, határidő: május 29., hétfő 12 óra. Érdeklődni lehet: +36/30-194-4711, e-mail: korhazlelkesz@vaciegyszegye.hu. Bővebb információ: <https://vaciegyszegye.hu>

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye (DNYEM) Kórházlelkészi Szolgálatának III. szakmai napját rendezik meg június 3-án, szombaton 9 és 15.15 óra között a Debreceni Megtestesülés Plébánián (Debrecen, Borbíró tér 9.) a kórházlelkészi szolgálatok munkatársai és önkéntesei számára. 10 órakor szentmisét mond Palánki Ferenc megyéspüspök. Előadók: Töröcsik Júlia Mária SSS lelkigondozó pszichológus, szupervizor, lelkipásztor; Dr. Mézes Zsolt László teológus, lelkész, mentálhigiénés szakember; Dr. Fodor Réka (Afréka) missziós orvos, háziorvos. A szakmai napra a kórházlelkészi szolgálatok munkatársait és önkénteseit várják, egyházi személyeket és civileket egyaránt.

MEGHÍVÓ

Anthony Parankimaili atya tart lelki délutánt június 5-én 15 és 20.45 óra között Gazdagréten, a Szent Angyalok-templomban (Budapest XI., Gazdagréti út 14.). Szeretettel várják mindazokat, akik szeretnének még jobban elmerülni a *Szentírás* értelmében és mélységeiben, s útmutatást kapni az életükre vonatkozóan. Kéri, hogy aki teheti, vigyen magával *Szentírást*. A lelki délutánon adományokat elfogadnak a lelkigyakorlat költségeire és az atya afrikai missziójára. Bővebb információ kérhető a szentvincselkigyakorlat@gmail.com e-mail-címen.

Ez az a nap! rendezvény lesz Debrecenben, a Nagyerdei Stadionban 2023. június 10-én, szombaton. Kapunyitás 14 órakor, a programok 16 és 22.30 óra között zajlanak. Jegyvásárlás és bővebb információ: <https://ezazanap.hu/>

Latinovits-est lesz Kaposfüreden, Szűz Mária Efezusi Házában (Állomás u. 61/a) július 2-án 16 órától. Fellépők: Bence Ilona színművész, Trokán Péter színművész, Heinczinger Miklós Liszt Ferenc-díjas előadóművész, Tolcsvay Béla Kossuth-díjas zeneszerző. A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.mariahaza.hu További információ: Mezőfi Zoltán 06/70-363-7645

ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN

június 20-24. | 5 nap | 189.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRŰT MONTENEGRÓBA

július 13-19. | 7 nap | 279.900 Ft/fő

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT

augusztus 21-26. | 6 nap | 319.900 Ft/fő

NAGY ZARÁNDOKLAT

(FATIMA, SANTIAGO, LOURDES, LA SALETTE)

szeptember 10-19. | 10 nap | 499.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA

PIO ATYA ÉS SZENT MIKLÓS NYOMÁBAN

október 4-8. | 5 nap | 349.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN

október 9-15. | 7 nap | 249.900 Ft/fő

ŐSZI ZARÁNDOKLAT MÁRIACELLEBE

október 12-14. | 3 nap | 89.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

október 19-23. | 5 nap | 119.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

október 23-29. | 7 nap | 299.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050

www.viasacra.hu

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László

Szerkesztőség: Agonás Szonja, Bodnár Dániel, Fábrián Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvvari Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett

Korrektor: Szántó István • Tördelés: Mészáros Ákos

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

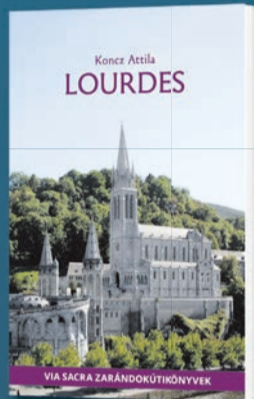
AZ Új Ember KÖNYVESBOLT AJÁNLATA

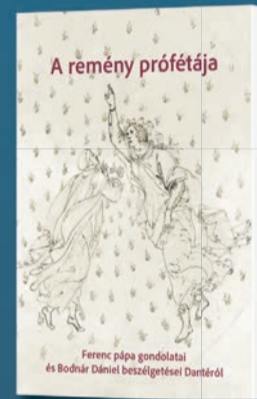
FERENC PÁPA
A remény tanúi
és magvetői
legyünk!

ANSELM GRÜN
Változzon a világ!
Az irgalmasság testi
és lelki cselekedetei

KONCZ ATTILA
LOURDES
Via Sacra zarándok-
útikönyvek

A remény prófétája
Ferenc pápa gondolatai
és Bodnár Dániel
beszélgetései Dantéről

A könyvek megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban
(1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8.),
valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

Ünnepi üzenetküldő

Köszöntse szeretteit az Új Ember hasábjain!
Üzenjen névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából,
küldje el gratulációját gyermek születéséhez,
sikeres vizsgához vagy más örömteli pillanathoz!
Rövid üzenetében küldje el az ünnepelt nevét
és a települést, ahol él
az aprohirdetes@ujember.hu címre.

Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.

Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni,
a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

Ünnepeljen velünk – várjuk jelentkezését!

ANTIKVITÁS

BERECZKY ANTIKVITÁS GALÉRIA azonnali készpénzfizetéssel felvásárol örökséget, gyűjteményt, mindenféle régiséget! Ingyenes kiszállítás, értékebecsléssel az ország egész területén! Hívjon minket bizalommal: 06/30-831-9905 vagy 06/20-279-3089 E-mail: regiseghuvsolvoly@gmail.com

ÁLLÁS

A TATAI REFORMÁTUS GIMNÁZIUM matematika (vagy matematika-egyéb) szakos középiskolai tanári állást hirdet. Előnyt jelent: egyházi kötődés, gimnáziumi gyakorlat. Jelentkezés: igazgato@refi-tata.hu

ÁPOLÁS

PESTERZSÉBETEN 28 éve üzemelő, 12 fős magán idősek otthonába keresünk ápoló/gondozó munkatársakat fő- vagy mellékállásban. Pályakezdők, nyugdíjasok jelentkezését is várjuk. Érdeklődni a 06/20-397-0224-es telefonszámon lehet.

GONDOZÁS

ÁPOLÓNÓT vagy váltással ápolónőket keresek Balassagyarmatra idős, 85. évét betöltött, értelmiségi, a lakásában önállóan mozgó édesanyánkhöz egész napra ott lakással és ellátással. Az ápoló személy részére önálló szoba biztosított. Telefonos elérhetőség: 06/20-224-6786

HARANG

ÚJ BRONZHARANG eladó. 715 kg-os, G hangú, díszített. Érdeklődni: 06/30-728-8161, info@harangontode.hu, www.harangontode.hu

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10-17, csütörtök 10-19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

ÓLÓMŰVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

ÉLETJÁRADÉK

KATOLIKUS szellemiségű iroda ingatlanért életjáradéki szerződést intéz ügyvédi háttérrel és garanciával. Keressen bátran, amennyiben elmúlt 65 éves, és szeretne élete végéig havonta jelentős nyugdíj-kiegészítést kapni! T.: 06/70-330-0960

Optimistán tekintve a jövőbe

Interjú Sarbak Gáborral, a 175 éves Szent István Társulat elnökével

(Folytatás az 1. oldalról)

A társulat alapítói nagyszé-
rűen ráéreztek arra, hogy el-
jött a pillanat, amikor megalakulhat egy katolikus szerve-
ződésű egyesület, amely célja-
it tekintve teljes összhangban
van a katolikus püspöki kar
által képviselt mindenkorai áll-
lással, és képes a világi
társadalmat is megszólítani.
Az a tény, hogy a társulatnak
rövid időn belül sok tagja lett,
egyértelműen jelzi, hogy Fo-
garasy kezdeményezése jó
időben született. Fejlődésnek
indulhatott a szervezett ma-
gyar nyelvű vallási könyvkiad-
ás. Az ország lakosai által
akkoriban beszélt nyelveken
jelentettek meg könyveket,
németül, tótul, horvátul.

– Mi volt a társulat létrejötté-
nek elsődleges célja?

– A nemes értelemben vett
vallási irodalom minél széle-
sebb körben való terjesztése
egy katolikus társulat keretei
között megszervezve. Az alapítók
gondoltak a társadalom
különböző műveltségi szinten
álló rétegeire. Egyes kiad-
ványsorozatok az alsóbb nép-
osztályok igényeinek feleltek
meg. Itt rögtön meg kell emlí-
teni, mennyire fontos kiad-
ványtípus volt a 19. század-
ban a kalendárium. Más
könyvek, induló sorozatok vi-
szont a magasabb képzettségű
rétegeket vették célba.

– Fogarasy Mihály nagyvára-
di kanonok volt az ügy leg-
főbb kezdeményezője?

– Igen, és aztán többen
csatlakoztak hozzá, így Somo-
gyi Károly, akiről Szegeden
könyvtárat neveztek el, vagy
Danielik János pristinai püs-
pök és egri kanonok. Létrejött
egy katolikus kör, amely tá-
mogatta a kezdeményezést.

– Az első világháborúig ho-
gyan alakult a társulat sorsa?
Mikor vette fel Szent István
nevét?

– A társulat 1854-ben, az
osztrák önkényuralom kezd-
eti időszakában nagyon kemé-
nyen kiállt a magyar gondolat
mellett. Ekkor vette fel állam-
alapító magyar királyunk ne-
vét. Ettől kezdve az első vilá-
gháborúig terjedő több mint
hatvan esztendő az építkezés,
a terjeszkedés és az önmegha-
tározás időszaka. Nagyon
fontos, hogy a társulat fővé-
dője (ezt ma fővédnöknek
mondanánk) Magyarországon
mindenkori primása, az esz-
tergomi érsek, védői kara pedi-
g a püspöki kar. A társulat
élén egy világi elnök áll, ál-
talanban egy társadalmi állásnál
és tekintélyénél fogva elismert
személyiség, adott esetben
egy arisztokrata, aki termé-
szetesnek tekinti, hogy a Ka-
tolikus Egyházáért tényked-
jen. Mellette az egyházi alelnök,
tehát egy papi személy
működött, és rendszeresen
ülésezett a választmány,
amelynek gyakorlati döntéseit
meghatározták a negyedévi
teendőket. A közgyűlés éven-
te ült össze, a tagság pedig él-
hetett javaslattevési jogával és

szavazhatott. A társulat emel-
lett idővel létrehozott egy ki-
adóvállalatot, hogy saját köny-
veit a saját nyomdájában állít-
hassa elő. A kiadó élén igaz-
gató állt. A társulat gazdasági
helyzete a 20. század elejére
annyira megerősödött, hogy
föl tudták építeni Budapesten
a Szentkirályi utcai nagy tár-
sulati palotát, és hamarosan
egy nyomdát is berendeztek.
Ezen a helyen ma a Pázmány
Péter Katolikus Egyetem jogi
kara működik. Itt található az
egyetem rektori hivatala, és itt
van a Szent II. János Pál pápá-
ról elnevezett díszterem is,
ami az épület múltjára való te-
kinthetlenné lehetett volna Szent
István-terem is.

Az első világháború előtti
években jött létre a részvény-
társasági forma, igazodva az
akkori gazdasági követelmé-
nyekhez. Az első évtizedek-
ben az egri érseki líceum
nyomdájában adták ki a tár-
sulat kiadványait, részben ez-
el is magyarázható, hogy a
kezdeti időkben nagyon sok
egri papi személy vállalt tevé-
keny részt a társulat életében.
Fontos mozzanat volt, hogy
1887-ben egy alulról szerve-
ződő kezdeményezés ered-
ményeként megkezdte mű-
ködését a Szent István Társulat
Tudományos és Irodalmi
Osztálya. Ennek egyenes kö-
vetkezményeként alakult meg
1916-ban a Szent István Aka-
adémia, egy tudósokból álló,
szakosztályokra tagolt szerve-
zet, amelynek létrejötté első-
sorban a kiváló és sokoldalú
tudósnak, közéleti személyi-
ségnek, társulati alelnöknek,
Giesswein Sándornak kö-
szönhető. Az akadémia kere-
tein belül rendszeresen elő-
adásokat tartottak, a székfog-
laló értekezéseket megjelen-
tették, és, ne hallgassuk el, az
akadémikusok közül sokan
együtt a Magyar Tudomá-
nyos Akadémia tagjai is vol-
tak. A nemrég megújult aka-
adémia tagságán végigtekintve
ez ma is így van. Azt is fontos
megemlíteni, hogy az első vi-
lágháború idejére a társulat
létszáma már több ezres volt.
Problémát jelentett viszont,
hogy az alapszabálynak meg-
felelően a társulat bevételeit
egyházi, jótékony célokra kel-
lett fordítani. A tagok illet-
ménykövetet kaptak, s ez gon-

dot okozott, mert általában el-
vitte a hasznot. Ennek ellené-
re azért a társulat fennmar-
adt, sőt fejlődött is.

– Az 1848-as alapítástól 1914-
ig terjedő időszakban mi volt
a társulat jelentősége?

– Alig hatvan esztendő
alatt a Szent István Társulat
országosan ismert és elismert
katolikus intézmény lett, saját
kebelén belül működtetett egy
sikeres kiadóvállalatot, és – ha
szabad így fogalmaznom – tu-
dományos érdeklődés is volt.
Vezetése, a választmány
tagsága jobbra egyetemi ta-
nárokból, a felső középsz-
tályhoz tartozó személyekből
állt. A társulat országos bizo-
mányosi bolthálózatot mű-
ködtetett – ehhez tartozott
például Pécsen a Lukovich
László vezette Szent Imre
könyvesbolt –, s ezzel a szer-
vezettséggel nagyon sok jó
könyvet tudott terjeszteni. Az
éves közgyűléseken, amelyek
a két világháború közötti idő-
ben már komoly társadalmi
eseménynek számítottak,
mindig a primás, a társulat fő-
védője tartott iránymutató
előadást.

– Milyen jellegű könyveket
adtak ki ebben az időben?

– 1923-ban indult útjára a
több mint száz kötetet magá-
ban foglaló Szent István
Könyvek sorozat, amely zseb-
könyv formátumban terjesz-
tette a katolikus tudományt és
kulturát közérthető nyelven,
ám tudományos megalapo-
zottsággal. A szerzők között
találjuk Prohászka Ottokárt (*A
bűnbocsánat szentsége*), Hor-
váth Sándort (*Aquinói Szent
Tamás világnézete*), Balogh Jó-
zsefet (*Szent Ágoston, a levélíró*)
s a bencés Radó Polikárpot, a
liturgia jeles szakértőjét és a
filozófus Kecskés Pált is. Csú-
pa jeles tudós, akiknek a mű-
veit ma is érdemes olvasni.

– A Szent István Társulatnak
1923-ban, száz évvel ezelőtt
XI. Piusz Az Apostoli Szent-
szék Könyvkiadója címet
adományozta. Mit jelentett
ez, és mi volt a jelentősége?

– Ez a megtisztelő és elis-
merő cím, valamint a pápai cí-

mer használatának joga, ami
együtt járt vele, azt jelentette,
hogy a társulat könyvkiadói
tevékenysége teljes egységben
van a Katolikus Egyházzal.
Akkoriban kapta meg ezt a ki-
tűntető címet a Herder Kiadó,
valamint a korszak legna-
gyobb francia és olasz katoli-
kus kiadói is. Ez jelentős aján-
dék volt, amely elismerte a
Szent István Társulat kiadvá-
nyainak kiemelkedő minőségét
és fontosságát, s egyúttal
kifejezte azt is, hogy a társulat
mint kiadó jelentőségében és
súlyában a többi katolikus ki-
adó fölött áll.

– A Szent István Társulat
1948-ra nagyon jelentős ki-
adóvá fejlődött, Európában is
elismerték a működését.

– A két világháború közötti
időszak fényes és prosperáló
volt a társulat életében, mert a
könyvkiadás nagyon felütött,
s talán a társulat mondhatta
magáénak a legmodernebb
nyomdát, amely – mint emlí-
tettem – a Szentkirályi utcá-
ban működött. Rátermett ki-
adóvezetők, jó gazdasági szak-
emberek irányították a vállala-
tot. Nagyon lényeges, hogy
ebben az időszakban a tár-
sulat adta ki a legtöbb katolikus
tankönyvet. Ennek azért volt
rendkívüli jelentősége, mert a
magyar iskolarendszer egy te-
kintélyes hányadát gyakorlati-
lag a Katolikus Egyház tartot-
ta fenn, így megszabhatta, mi-
lyen tankönyvekből tanulja-
nak a diákok.

– A kommunista hatalomátvé-
tel után hogyan sikerült a tár-
sulatnak átvészelnie a dikta-
túra negyvenéves időszakát?

– A kommunisták nem osz-
latták fel a Szent István Társu-
latot, folyamatosan működhet-
ett. Ennek természetesen ára
volt. A rezsim korlátozta a ki-
adványok példányszámát,
mindent előre egyeztetni kel-
lett a megfelelő hivatallal, a
papírt csak engedéllyel és kor-
látozott mennyiségben lehe-
tett beszerezni. A diktatúra
kezdeti szakaszában a társulat
közvetlen állt ahhoz, hogy elle-
hetetlenítsék, de az éves közgyű-
léseket ezekben az időkben is
meg lehetett tartani, a tár-
sulatnak volt vezetősége. Ké-

sőbb aztán, az 1990-es rend-
szerváltozáshoz közeledve, a
szorítás folyamatosan eny-
hült. Ebben aktív szerepük
volt a társulat ügyes vezetői-
nek is. Az obulust le kellett
tenni, de ennek is voltak mó-
dozatai. Előfordult, hogy vilá-
gi kiadók nem adhattak ki bi-
zonyos szerzőket, viszont a
társulatnak valahogy sikerült
ezt elérnie. Itt jelenhetett meg
például Paul Claudel is. Az
ilyen kötetek napok alatt el-
fogytak. Amit a társulat gaz-
daságilag nyert ezen, azt
mind egyházi célokra fordít-
ta, a püspöki kar rendelkezé-
sére bocsátotta. S ha például
szeretett építettek, a tár-
sulat tevékenységéből be-
folyt pénz kiegészítette a költsé-
geket.

– Hogyan alakult a Szent Ist-
ván Társulat története a rend-
szerváltozás után, az elmúlt
több mint harminc évben?

– Nem volt egyszerű, most
sem az, és azt hiszem, a jövő
sem lesz az. A Szent István
Társulat elvesztette az 1989-ig
élvezett monopolhelyzetét. Ez
természetes folyamat, nem
kell siránkozni rajta, de meg-
kellett találni azokat a lehetősé-
geket, amelyeken keresztül
érvényesíteni lehetett a kiadói
elképzeléseket. Nagyon fájdal-
masan érintette a társulatot a
tankönyvkiadás átalakulása.
Az viszont jó dolog, hogy ré-
góta megvan már a társulat
könyvklubja. Ezen, illetve a
különböző együttműködése-

”

Olyan kiadványokat
kell megjelentetnünk,
amelyek megerősítik
olvasóinkat a hitükben.

Ezzel segíthetjük,
hogy kiálljanak a keresztény
értékek mellett, és alkalmassá
váljanak arra, hogy másokat is
meg tudjanak győzni

ken keresztül működik az el-
szakadt magyarság könyvellá-
tása is. Jelentős lépés volt a
Szent István Társulat Ünnepi
Könyvhetének elindítása is,
idén már a 30. könyvhetet tar-
tottuk. A katolikus vagy kato-
likus szellemű, illetve a pro-
testáns kiadók is meglátták
ebben a lehetőséget: egy hét
leforgása alatt itt koncentrá-
lan mutathatják be az olvasó-
közönségnek mindazokat a
könyveket, amelyeket előállí-
tanak. Nem kell szerényen
meghúzódnunk a háttérben,
mert kiváló könyvek vannak,
és a választék is rendkívül
széles; az egyszerű imakönyv-
től az idegen nyelven megie-
lent teológiai munkákig min-
dent megtalálnak itt az érdeklő-
dők.

– Említene néhány olyan írói
életművet, amit különös
gondal ápol a Szent István
Társulat?

– Kodolányi Jánosnak a
szocializmusban több műve
csak cenzúrázva, csonkított
formában jelenhetett meg, mi

viszont kiadtuk a teljes, eredeti
szövegeket. Így jelenhetett
meg többek között az *Én va-
gyok* is. Ez nagyon fontos.
Megemlítem Vanyó László
professzor *Ókeresztény Írók*
címmű sorozatát is, amit még a
rendszerváltozás előtt, 1980-
ban indítottunk útjára. Mivel
az ókeresztény irodalom iránt
töretlen az érdeklődés, né-
hány évvel ezelőtt a társulat
ügy döntött, hogy Vanyó
László emlékére, *Ókori Keresz-
tény Írók* címmel újraindítja a
sorozatot, a régi szövegeket
naprakész állapotra hozva,
Perendy László gondos szer-
kesztésében. A *Magyar katoli-
kus lexikon* első kötetei szintén
a nyolcvanas években láttak
napvilágot, a teljes kiadás
megjelenése jóval átnyúlt a
rendszerváltozáson. Ma már a
világhálón is elérhető. Fontos
sorozatunk egyebek mellett
a *Szent István Könyvek* című
tudományos sorozat, amit el-
sősorban az egyetemi életben
használnak. A társulat ünnepi
könyvhetére jelentettük meg a
legfrissebb kötetet *Középkori
keresztény gondolkodók
lexikona* címmel, Horváth Pál
összeállításában. Ezek műkö-
dő sorozatok. Talán a pél-
dányszám nem olyan magas,
mint régen, de a kínálat to-
vábbra is széles. A példány-
szám egyébként valamelyest
mindenütt csökkent.

– A Szent István Társulat
alapszabálya kimondja: „Fel-
étlenül szükség van a hitet
erősítő kiadványokra.” Ho-
gyan tudja a társulat betölte-
ni ezt a szerepét a mai kor-
ban, amikor sokan kétségbe
vonják a keresztény értékek
jogosultságát, mindent relati-
vizálnak, akik pedig Istent
keresik, sokszor inkább az
ezetéria, az okkultizmus felé
fordulnak.

– Feladatunk, hogy a mai
korban is betöltsük az alap-
szabályban megfogalmazott
hivatásunkat. Ez napjainkban
reménytelen vállalkozásnak
tűnhet, mi mégis reményke-
dünk, mert nem lennénk kato-
likusok, ha nem így tennénk.
Olyan kiadványokat kell meg-
jelentetnünk, amelyek megerősítik
olvasóinkat a hitükben.
Ezzel segíthetjük, hogy
kiálljanak a keresztény érté-
kek mellett, és alkalmassá vál-
janak arra, hogy másokat is
meg tudjanak győzni, mások
előtt is hitelesen tudják képví-
selni a katolikus hitet. Nálunk
állandóan van a raktáron *Bib-
lia*, többféle formátumban,
kiváló magyarátokkal ellátva.
A katolikus katekizmus is két-
féle formában jelent meg,
van egy rövidebb és egy hosszabb,
teljes változat. Ha valaki fel
akar készülni a „jó harcra” a
kiadványainkból, ehhez min-
den a rendelkezésére áll.

– Ezek szerint bármilyen ne-
héz is a helyzet, optimistán
látja a Szent István Társulat
jövőjét...

– A nehéz helyzetek azért
vannak, hogy megoldjuk őket.
Igen, optimista vagyok.

Bodnár Dániel
Fotó: Fábrián Attila (archív)

VALLOMÁSOK, TALÁLKOZÁSOK – VISSZATEKINTÉS A PÁPALÁTOGATÁSRA

A váratlannál is váratlanabb

Ferenc pápa bensőséges látogatása
a halmozottan sérülteknél

Április 29-én, szombat reggel Ferenc pápa magánlátogatást tett a Vakok Bathyány-Strattmann László Otthonában. Közvetlenül a Szentatya távozása után kérdeztük Inotay Györgyöt, a fenntartó Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet (KOSZISZ) igazgatóját a találkozón szerzett friss élményeiről.

zség, fáradtság elhalványult az elmúlt egy óra fényében.

– Ferenc pápa spontán módon egy „köszönő köszöntésben” reflektált mindarra, amit látott és hallott az otthonban...

– Így van, váratlan volt, hiszen tudtuk, hogy hozzánk nem készült beszéddel a Szentatya. Így egy ékkőnél is ékeesebb volt, ami történt. A gondolatait a Szent Ferenc-imára, illetve a „keresztény életprogramra”, a „valóság-ra” és a „tisztá evangéliumra” vonatkoztatta, amiből személyesen is sokat meríthetünk.

– Mondhatjuk, hogy az intézet eddigi történetének megkoronázása volt e bensőséges hangulatú apostoli látogatás?

– Ez tényleg egy „megismételhetetlen” esemény, ha tetszik, „vissza nem térő alkalom” volt. Ahogy mondja, négy évtized hitvalló és tanúságtevő munkáját koronázta meg Ferenc pápa jelenléte. Azt hiszem, mindannyian így tekintünk erre a találkozásra.

– Igazán személyes ajándékokkal készültek: egy vatikáni és argentin színekkel díszített tarisznyát, egy nemez rózsafüzért, Fehér Anna nővérrel szóló olasz nyelvű életrajzot, és Braille-írással, illetve olaszul írt leveleket adtak át a Szentatyaának az otthon lakói.

– Mindenki, aki a műhelyünkben dolgozik, legalább egy szálát hozzátett a szóttos tarisznyához; a nemezélők a rózsafüzér szemeit készítették. Szent Ferencre utalva került a „tau kereszt” az olvasóra. Igyekeztünk anyagot, szívet és lelket egyaránt belevinni ezekbe a személyes ajándékokba, amelyek akár használható „kellékek” lehetnek a Szentatya számára.

– Hogyan érzi, e „hivatástisztázó” apostoli látogatással biztatást, erőt is kaptak a munkájuk folytatásához, elköteleződésük „megújításához”?

– Erre számított? Minden az előzetes terveik szerint zajlott le?

– Közhelyek nélkül mondhatom, nehéz szakmát találni, mert a váratlannál is váratlanabb, szívet melengetőbb érzés volt már a Szentatya érkezése is. Találkozott a leginkább, halmozottan sérült gyerekeinkkel; egyesekkel

Inotay György: négy évtized hitvalló és tanúságtevő munkáját koronázta meg Ferenc pápa jelenléte

kezet fogott, másoknak simogatás jutott. A műsorban közreműködők sem pusztán szerepeltek, hanem elkezdtek egyszerűen jól érezni magukat a Szentatya körül. Hihetetlenül pozitív érzés járta át a közösséget.

A látogatás előkészítésekor számítottam rá, hogy a Szent Ferenc-ima választása – mondjuk úgy – „telitalálat” lesz. Megválasztása óta tudtam, hogy Ferenc pápához milyen közel áll Szent Ferenc; ahogy hozzám is. A „Legyetek jók, ha tudtok” dallal a kórusunk egy kis csavarral a korszakra, a jezsuita kezdetekre is szeretett volna visszautalni. Úgy érzem, minden nehé-

– Mindenképpen. Nemcsak a megkezdett út folytatásáról van szó, hanem bizonyos szempontból egy új időszámításról is. Mielőtt beszállt volna az autóbá, Ferenc pápa a búcsúzáskor még visszautalt az elhangzottakra: a jézusi, az evangéliumi és a Szent Ferenc-i útra. Ez az út pedig közhelyektől mentes. Nincs más dolgunk: oda kell tenünk magunkat, ahol a szükség jelentkezik; hogy „ahol valami hiányzik, ott én tudjak valamit tenni”.

Pallós Tamás
Fotó: Merényi Zita

Itt tényleg valami csoda történt

Fekete Szabolcs Benedek szombathelyi segédpüspök gondolatai a Sportarénában zajlott eseményről

Magyarországi apostoli látogatásának második napján, április 29-én délután a Papp László Sportarénában a fiatalokkal találkozott Ferenc pápa. A három órán át tartó programsorozat után Fekete Szabolcs Benedek szombathelyi segédpüspök nyilatkozott az eseményről.

– Egyszerű résztvevőként voltam jelen a Sportarénában tartott találkozón. Fenntartott, „impozáns” helyünk volt, ahol mindenféle frissítővel, édességgel vártak bennünket, de elzárva a fiataloktól. Az egyik szervezőtől jött a sugallat: lehetőség van arra, hogy lemenjünk közéjük. Olyan jól sikerült az „agitáció”, hogy még a legidősebb püspök, Gyulay Endre nyugalmazott szeged-csanádi megyéspüspök is úgy döntött, lejön velünk. Az egész rendezvény alatt a fiatalokkal voltunk.

Dicsőítő, tanúságtevő, zenés programmal kezdődött a délután; észre sem vettem az idő múlását, a pápa érkezéséig elillant az a másfél óra. Remekek voltak a moderátorok, az idézetek, a filmes bejátszások, a zenék... Annyira passzolt minden részlet, hogy a program teljesen lekötötte a fiatalokat.

Fotó: Merényi Zita

– Ferenc pápa – híven önmagához – ismét egy rendkívül mély, árnyalt, ugyanakkor derűs, nagyon inspiráló, megerősítő beszédet intézett a fiatalokhoz, amelyben sorban feltűntek az általa oly sokszor hangsúlyozott gondolatok Isten feltétlen szeretetéről, örök megbocsátásáról, a valódi, megélt élet kalandjáról, a csapatjátékról, a közösségről, az ima fontosságáról, a felemelő szolgálatról... Ki tudna emelni valamit e gazdag útmutatásból?

– Mindenekelőtt a pápa személyiségére utalnék. Belegondoltam, hihetetlen, de egy nyolcvanhat éves emberről van szó. A fiatalok közé a káplánjainkat szoktuk küldeni. Korosodva azt gondoljuk, hogy egy idősebb pap nem lehet ideális hitoktató, mert nem tud szólni a fiatalokhoz, már nem találja velük a közös hangot... Ferenc pápa jelenléte, stílusa a szó jó értelmében megszégyenítő volt. Rácáfolt ezeket az „előítéletekre”.

Különleges légkört teremtett közvetlenségével, a leírt szövegből való „kiszólásaival”, megjegyzéseivel; ahogy magyarul skandáltatta a jelenlévőket. Zengett az aréna attól, hogy „Isten mindig megbocsát”.

Istenélmény volt ez mindenki számára. Valóban az irgalmas Atyát közvetítette a fiataloknak, akik között nyilván sokan vannak olyanok is, akiknek nincs semmilyen apa-gyermek élményük, vagy abszolút negatív az apaképük. Ezt a sebet bizonyára többeknél gyógyí-

totta. Hasonlóan időszerű volt a virtuális világ veszélyeiről, a személyesség háttérbe szorulásáról szóló tanítása is. Látszott, értik, fogják a fiatalok, hogy miről beszél.

– A pápalátogatásra készülve egyházi részről gyakran elhangzott, hogy Ferenc pápa útja elsősorban a hit megújítását, megerősítését szolgálja. Az elmúlt két nap azt igazolta, hogy ez a kollektív óhajítás nem maradt „jámbor szólam”, Ferenc pápa hitelessége tényleg beteljesítette ezt a várakozást.

– Ez számomra nyilvánvalóvá vált az arénában is. Amikor a Szentatya elment, a konferálók ügyesen, gyorsan átvezették a programot azzal, hogy Krisztus földi helytartója után most maga Krisztus jön közénk.

Elkezdődött a szentségimádás, és a fiatalok döntő többsége ottmaradt. Egy gyönyörű együttléten vehettünk részt. A *Meghívótól*, hogy *vízre lépjek* című dal közben előkerültek a mobiltelefonok is. A koncerteken régen gyertyákat, csillagszórókat emeltek a magasba, most sokezer telefon fénye tükröződött vissza az Oltárszentségről.

Szívükből zengett az ének az arénában; itt tényleg valami csoda történt.

Adj a Isten, hogy e lelki megújulás, az örömmünk tartós legyen!

Pallós T.
Fotó: Zuggó Zsolt